

Briuselis, 2014 03 05
COM(2014) 130 final

ANNEXES 1 to 3

PRIEDAI

prie

**KOMISIJOS KOMUNIKATO EUROPOS PARLAMENTUI, TARYBAI, EUROPOS
SOCIALINIŲ IR EKONOMINIŲ REIKALŲ KOMITETUI IR REGIONŲ
KOMITETUI**

**Pažangaus, tvaraus ir integracinio augimo strategijos
„Europa 2020“ rezultatų apžvalga**

I priedas. Pagrindiniai Europos semestro etapai

	Lapkritis	Gruodis	Sausis	Vasaris	Kovas	Balandis	Gegužė	Birželis	Liepa	Rugpjūtis	Rugsėjis	Spalis
Europos Komisija	▶ Rudens ekonominės prognozės Komisija skelbia metinę augimo apžvalgą ir įspėjimo mechanizmo ataskaitą Euro zona Komisija teikia nuomones dėl biudžeto planų projektų			▶ Žiemos ekonominės prognozės Vyksta dvišaliai susitikimai su valstybėmis narėmis	NA Komisija skelbia nuodugnias šalių, kurioms gali kilti rizika, apžvalgas	NA Vyksta dvišaliai susitikimai su valstybėmis narėmis	▶ Pavasario ekonominės prognozės Komisija teikia konkrečioms šalims skirtas rekomendacijas dėl biudžetinės, ekonominės ir socialinės politikos					Vyksta dvišaliai susitikimai su valstybėmis narėmis
Europos Vadovų Taryba / Taryba	Euro zona Finansų ministrai aptaria nuomones dėl biudžeto planų projektų		Valstybių narių ministrai priima išvadas dėl MAA bei IMA ir sutaria dėl pagrindinių prioritetinių sričių		MAA ES vadovai, remdamiesi MAA, nustato ekonomikos prioritetus			KŠSR Valstybių narių ministrai aptaria KŠSR	KŠSR ES vadovai tvirtina galutines KŠSR			
Valstybės narės		Valstybės narės priima biudžetus			Valstybės narės teikia stabilumo arba konvergencijos programas (biudžeto politika) ir nacionalines reformų programas (ekonominė politika)						Euro zona Valstybės narės teikia biudžeto planų projektus ir ekonominės partnerystės programas (Šalys, kurioms taikoma PDP)	
Europos Parlamentas				MAA Debatai / rezoliucija dėl MAA								KŠSR Debatai / rezoliucija dėl Europos semestro ir KŠSR

Santrumpos: **MAA** – metinė augimo apžvalga, **IMA** – įspėjimo mechanizmo ataskaita, **KŠSR** – konkrečioms šalims skirtos rekomendacijos, **PDP** – perviršinio deficito procedūra, **NA** – nuodugni apžvalga

Europos Komisija

II priedas. Pažangos siekiant strategijos „Europa 2020“ tikslų apžvalga

Pagrindiniai faktai

Šiame priede apžvelgiami šie aspektai, susiję su kiekvienu strategijos „Europa 2020“ tikslu:

- iki šiol padaryta ES lygmens pažanga, pateikiant galimus scenarijus iki 2020 m.;
- naujausi turimi nacionalinio lygmens veiklos rezultatų duomenys ir nacionaliniai 2020 m. tikslai;
- nacionalinių veiklos rezultatų tendencijos, pateikiant, jei įmanoma, tarptautinių palyginimų.

Diagramos grindžiamos naujausiais turimais 2014 m. vasario mėn. duomenimis. Jeigu nenurodyta kitaip, ES vidurkiai atitinka 28 ES valstybių narių vidurkius.

Išsamūs duomenys, papildyti kintamaisiais rodikliais, yra reguliariai atnaujinami ir juos galima rasti Eurostato svetainėje
http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page/portal/europe_2020_indicators/headline_indicators.

Papildomos ir išsamesnės informacijos apie tikslus galima rasti
http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page/portal/europe_2020_indicators/headline_indicators/targets.

2013 m. rudenį buvo parengta išsami ataskaita, kurioje pateikta daugiau metodologinių ir statistinių paaiškinimų; šią ataskaitą galima rasti
http://epp.eurostat.ec.europa.eu/cache/ITY_OFFPUB/KS-02-13-238/EN/KS-02-13-238-EN.PDF.

STRATEGIJOS „EUROPA 2020“ UŽIMTUMO TIKSLAS

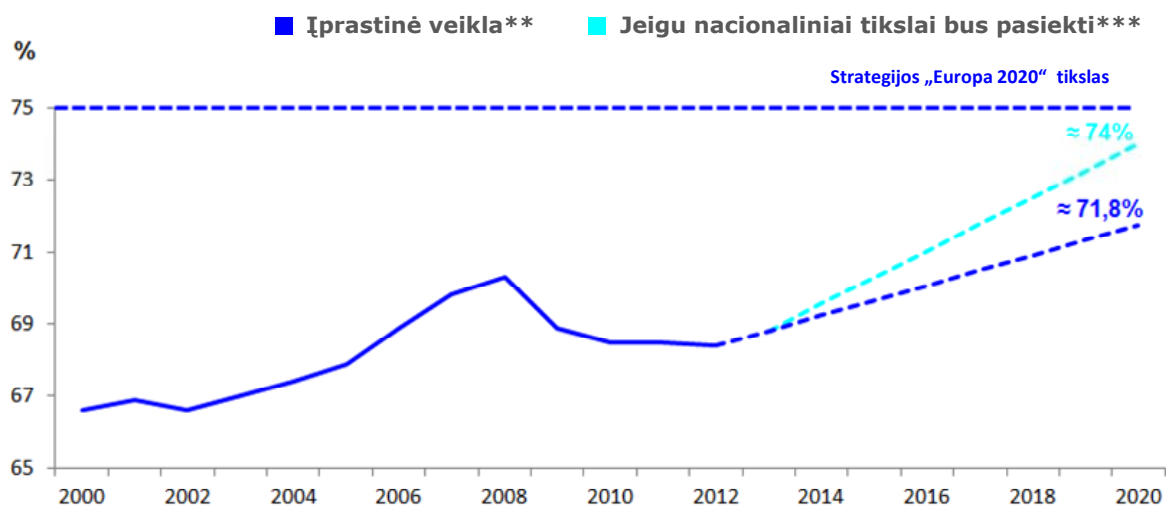
20–64 M. AMŽIAUS GYVENTOJŲ UŽIMTUMO LYGĮ PADIDINTI MAŽIAUSIAI IKI 75 %

1. Dabartinė ES lygmens padėtis

Keletą pastarųjų metų užimtumo lygis ES nekito: 20–64 m. amžiaus gyventojų užimtumas ir toliau yra mažesnis nei 75 % – strategijos „Europa 2020“ tikslas. Po stabilaus augimo 2000–2008 m. nuo 66,6 %¹ iki 70,3 %, 2009 m. dėl smarkiai sumažėjusio ekonominio aktyvumo užimtumo lygis ES smuko iki 68,9 %. 2010 m. jis dar labiau sumažėjo iki 68,5 % ir nuo to laiko iš esmės nekito. 2012 m. ES užimtumo lygis buvo 68,4 % ir šiuo metu yra 6,6 procentinio punkto mažesnis negu 75 % tikslas. Tokią padėtį lemia kelių aplinkybių derinys – neigiamas krizės poveikis, laiko tarpas, kurio reikia, kad teigiami pokyčiai pasiektų darbo rinkas, taip pat lėtas darbo rinkos reformų tempas kai kuriose valstybėse narėse.

Norint iki 2020 m. pasiekti užimtumo lygio tikslą, reikėtų padaryti nemažą pažangą, ypač siekiant, kad vėl augtų ekonomika ir būtų kuriamos darbo vietos. Sprendžiant pagal dabartinę padėtį ir numatomą nedidelį užimtumo lygio didėjimą ateinančiais metais, 2020 m. strategijos „Europa 2020“ tikslas nebūtų pasiektas, o užimtumo lygis 2020 m. būtų 71,8 %. Kad iki 2020 m. šis tikslas būtų pasiektas, ES turėtų būti papildomai įdarbinta maždaug 16 mln. asmenų.

ES užimtumo lygis 2000* m., 2012 m. ir 2020 m.
(20–64 metų amžiaus grupės dirbančių asmenų dalis)

Šaltinis. Europos Komisija

Paaiškinimas. Pagal dabartinius įsipareigojimus iki 2020 m. užimtumo lygis ES galėtų padidėti iki 71,8 %.

**2000 m. ir 2001 m. 27 ES valstybių narių duomenys.*

*** Apskaičiuotosios vertės, pagrįstos 2013 m. rudenį Komisijos atlikta 2014–2015 m. prognoze, kurioje daroma prielaida, kad užimtumas padidės iki 2014–2015 m. lygio ir atsižvelgiant į ekonomiškai aktyvios gyventojų dalies mažėjimą 1,0 % per dešimtmetį.*

**** UK nėra nustačiusi jokių tikslų. ES prognozėje daroma prielaida, kad 2020 m. JK užimtumo lygis bus 75 %.*

¹ 27 ES valstybių narių duomenys.

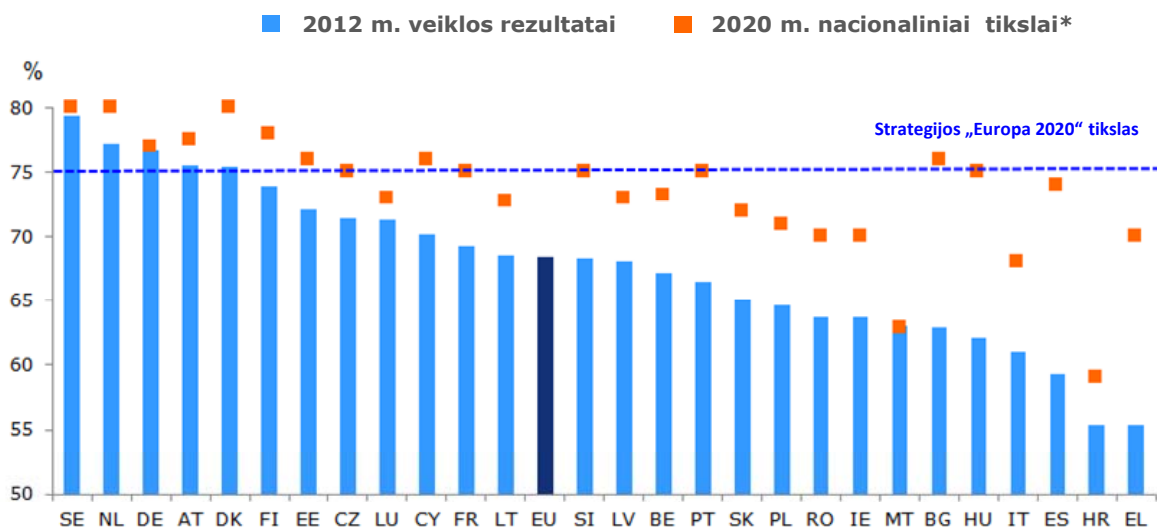
2. Dabartinė nacionalinio lygmens padėtis ir pažanga

Dauguma valstybių narių dar negreit pasieks strategijos „Europa 2020“ tikslą.

Valstybių narių nustatyti 2020 m. užimtumo tikslai svyruoja nuo 59 % ir 62,9 % atitinkamai Kroatijoje ir Maltoje (pastaroji šį tikslą jau pasiekė) iki 80 % Danijoje, Nyderlanduose ir Švedijoje. 2012 m. Švedijoje ir Vokietijoje užimtumo lygiai buvo 79,4 % ir 76,7 %, taigi šios valstybės artėja prie tikslinių 80 % ir 77 % rodiklių. 2012 m. veiklos rezultatų rodiklių ir nacionalinių strategijos „Europa 2020“ tikslų atotrūkis yra didžiausias Ispanijoje, Graikijoje, Bulgarijoje ir Vengrijoje (daugiau negu 10 procentinių punktų), todėl kyla abejonių dėl šių valstybių gebėjimo iki 2020 m. pasiekti savo tikslus. Pagal pasiektą pažangą pirmauja Vokietija ir Austrija, kurios nuo 2000 m. pasiekė aukštą užimtumo lygį ir santykinai didelį augimą. Kalbant apie blogiausią padėtį, Graikija, Ispanija, Kroatija, Rumunija ir Airija labai nukentėjo nuo didelio užimtumo nuosmukio, todėl, palyginti su kitomis valstybėmis narėmis, užimtumo lygis jose vis dar mažas.

Užimtumo lygis ES valstybėse narėse

(20–64 metų amžiaus grupės dirbančių asmenų dalis)

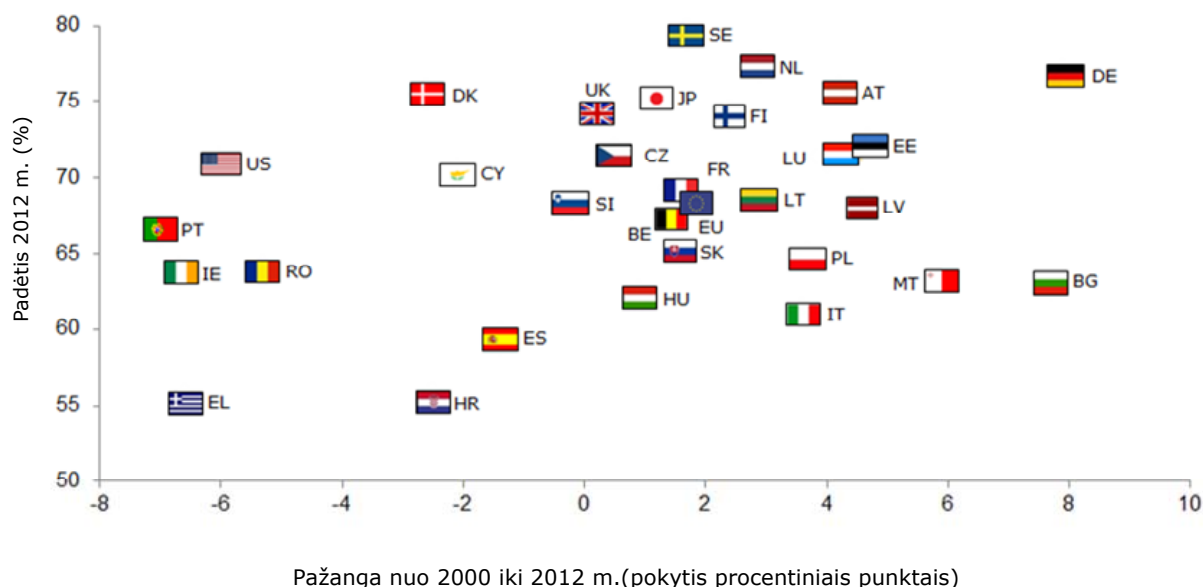
Šaltinis. Europos Komisija

Paaiškinimas. 2012 m. užimtumo lygis ES buvo 68,4 %, palyginti su 75 % 2020 m. tikslu.

* UK nėra nustačiusi jokių tikslų. SE tikslas – daugiau kaip 80 %, IE – 69–71 % (daroma prielaida, kad 70 %), IT – 67–69 % (daroma prielaida, kad 68 %), CY – 75–77 % (daroma prielaida, kad 76 %), AT – 77–78 % (daroma prielaida, kad 77,5 %).

Kiekvienos šalies 2012 m. padėtis ir nuo 2000 m. padaryta pažanga

2000–2012 m. pažanga (pokytis procentiniais punktais)*

Šaltinis. Europos Komisija

Paaiškinimas. Visos ES užimtumo lygis nuo 2000 m. iki 2012 m. padidėjo 1,8 procentinio punkto (horizontalioji ašis) ir 2012 m. pasiekė 68,4 % (vertikalią ašį).

* 2000 m. 27 ES valstybių narių duomenys; HR – 2002–2012 m.

Didėja valstybių narių veiklos rezultatų atotrūkis, o regioniniai skirtumai išlieka pietinėse valstybėse narėse. 2012 m. didžiausios ir mažiausios vertės atotrūkis buvo 24,1 procentinio punkto: Graikijoje užimtumo lygis buvo 55,3 %, o Švedijoje – 79,4 %. Tokią padėtį galima būtų palyginti su 2000 m. padėtimi: tuomet blogiausią ir geriausią veiklos rezultatą skyrė 22,7 procentinio punkto – Bulgarijoje užimtumo lygis buvo 55,3 %, o Danijoje – 78 %. Apskritai Šiaurės ir Centrinės Europos šalyse užimtumo lygis paprastai yra didesnis negu pietinėse ir rytinėse valstybėse narėse. Be to, Pietų ir Rytų Europos šalyse matyti dideli regioninio užimtumo lygio skirtumai. Šiaurės ir Centrinės Europos šalių regionų veiklos rezultatai yra gana panašūs, juose užimtumo lygis yra aukštas.

STRATEGIJOS „EUROPA 2020“ MOKSLINIŲ TYRIMŲ IR TECHNOLOGINĖS PLĖTROS TIKSLAS

Į MOKSLINIUS TYRIMUS IR TECHNOLOGINĘ PLĖTRĄ INVESTUOTI 3 % BVP

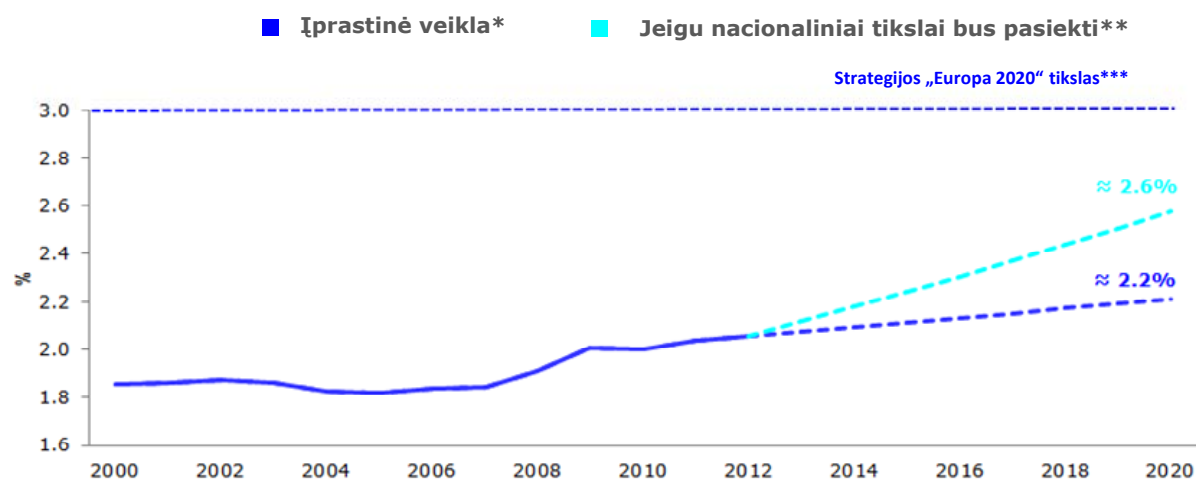
1. Dabartinė ES lygmens padėtis

Pastaruoju metu moksliniams tyrimams ir technologinei plėtrai (MTTP) skirtos išlaidos ES šiek tiek padidėjo, tačiau dar yra mažesnės negu strategijoje „Europa 2020“ nustatytas 3 % tikslas. ES lygmens MTTP tikslas išreikštas MTTP intensyvumu, kuris vertinamas pagal viešojo ir privačiojo sektorių bendrąsias vidaus išlaidas MTTP, išreikštas procentine BVP dalimi, t. y. į MTTP investuojama BVP dalimi. MTTP skiriamas viešojo sektoriaus finansavimas – tiesioginė valstybės priemonė remti MTTP veiklą. Vykdamas privačiojo sektoriaus MTTP skiriamo finansavimo stebėseną galima įvertinti veiksmingumą politikos krypčių, kurių tikslas – pritraukti verslo investicijų į MTTP ir jas skatinti, kurti žinioms imlias įmones ir skatinti jų ekonominį augimą. 2000–2007 m. ES bendrosios vidaus išlaidos MTTP, išreikštos procentine BVP dalimi, nekito ir buvo apie 1,85 %, o 2009 m. padidėjo iki 2,01 % ir nuo to laiko didėjo tik šiek tiek. 2012 m. ES bendrosios vidaus išlaidos MTTP, išreikštos procentine BVP dalimi, buvo 2,06 %, taigi beveik vienu procentiniu punktu mažesnės negu 3 % tikslas ir akivaizdžiai mažesnės už Jungtinių Valstijų skiriamą dalį.

Neseniai padaryta pažanga siekiant 3 % tikslo – ES ir valstybių narių lygmens politikos krypčių rezultatas. Jos skirtos skatinti privačioms investicijoms į MTTP (visų pirma, skiriant viešąjį finansavimą ir taip didinant sverto poveikį, gerinant pagrindines sąlygas ir taikant mokestines lengvatas) ir, nepaisant krizės, išsaugoti ir paremti viešajam finansavimui MTTP, laikantis augimui palankaus fiskalinio konsolidavimo principo. Palyginti su tarptautiniais konkurentais, Europos trūkumas – maži privačių investicijų lygiai.

Dabartinėmis aplinkybėmis iki 2020 m. strategijos „Europa 2020“ MTTP tikslo pasiekti greičiausiai nepavyks. Remiantis paskutinėmis prognozėmis ir jei bus tęsiamos dabartinės reformos ir toliau dedamos finansinės pastangos, numatoma, kad ES bendrosios vidaus išlaidos MTTP, išreikštos procentine BVP dalimi, iki 2020 m. bus mažesnės negu 3 % riba. Kad tikslas būtų pasiektas, MTTP išlaidų metinis augimo vidurkis, palyginti su 2007–2012 m. laikotarpiu, ES turėtų būti dvigubai didesnis. Norint greičiau pasiekti 3 % tikslą reikia greičiau atlikti struktūrinius pokyčius, kad ekonominė veikla būtų labiau grindžiama žiniomis.

ES bendrosios vidaus išlaidos MTTP, išreikštos procentine BVP dalimi, 2000 m., 2012 m. ir 2020 m.

Šaltinis: Europos Komisija

Paaiškinimas. Pagal dabartinius įsipareigojimus iki 2020 m. ES investicijos į MTTP galėtų padidėti iki 2,2 %.

**Scenarijus grindžiamas vykdomų reformų ir finansinių pastangų tęsimu.*

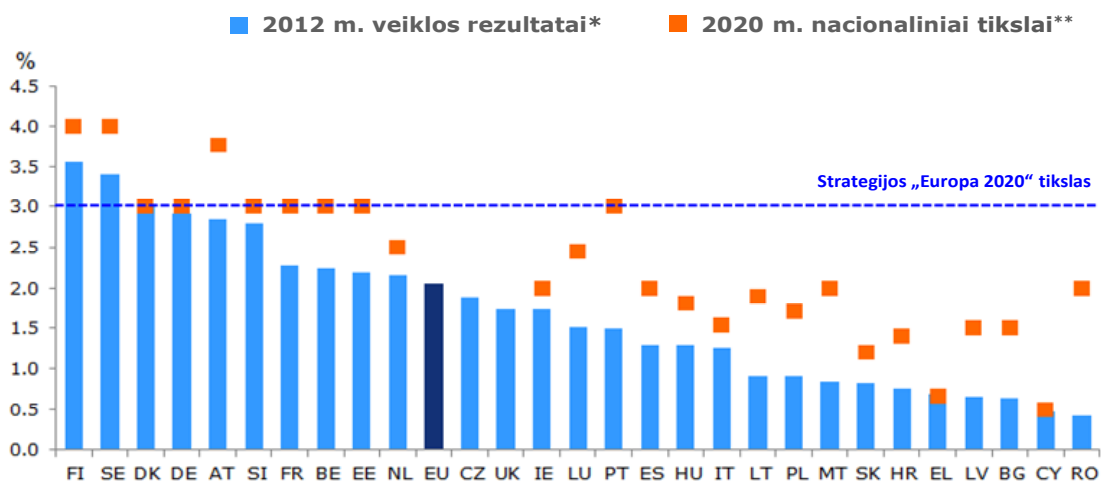
***UK ir CZ nėra nustačiusios jokių tikslų. 2020 m. duomenis apskaičiavo Komisijos tarnybos.*

**** Į ES tikslą įtrauktos tarpyvyriausybinių mokslinių tyrimų infrastruktūrų MTTP išlaidos, kurios nėra įtrauktos į valstybių narių MTTP išlaidas.*

2. Dabartinė nacionalinio lygmens padėtis ir pažanga

Valstybių narių užmojai ir pažanga siekiant strategijos „Europa 2020“ tikslų skiriasi. Iš nacionalinių MTTP tikslų matyti skirtingi valstybių narių užmojai: Suomija ir Švedija, kurių MTTP intensyvumas jau dabar yra didžiausias ES, nusistatė didžiausius tikslus – iki 2020 m. į MTTP investuoti 4 % BVP. Mažiausius tikslus užsibrėžė Kipras ir Graikija – atitinkamai 0,50 % ir 0,67 %. Kitos šalys, pavyzdžiui, Italija, nusistatė pasiekiamus, bet ne itin plataus užmojo tikslus (1,53 %). Graikija 0,67 % BVP išlaidų MTTP tikslą pasiekė jau 2012 m. Vokietija, Danija ir Kipras taip pat artėja prie savo atitinkamų tikslų. Rumunija, Portugalija, Malta ir Lietuva prie savo tikslų dar anaipol nepriartėjo – joms trūksta dar bent 1 procentinio punkto iki nustatyto tikslo. Nuo 2000 m. padaryta šalių pažanga skiriasi: 2012 m. Estijos veiklos rezultatai buvo didesni už ES vidurkį – šalis daugiausia padidino investicijas į MTTP, išreikštas procentine BVP dalimi, o Kroatijos, Liuksemburgo ir Jungtinės Karalystės MTTP intensyvumas buvo mažesnis už ES vidurkį ir augimo šioje srityje nebuvo.

ES valstybių narių MTTP investicijos, išreikštos procentine BVP dalimi

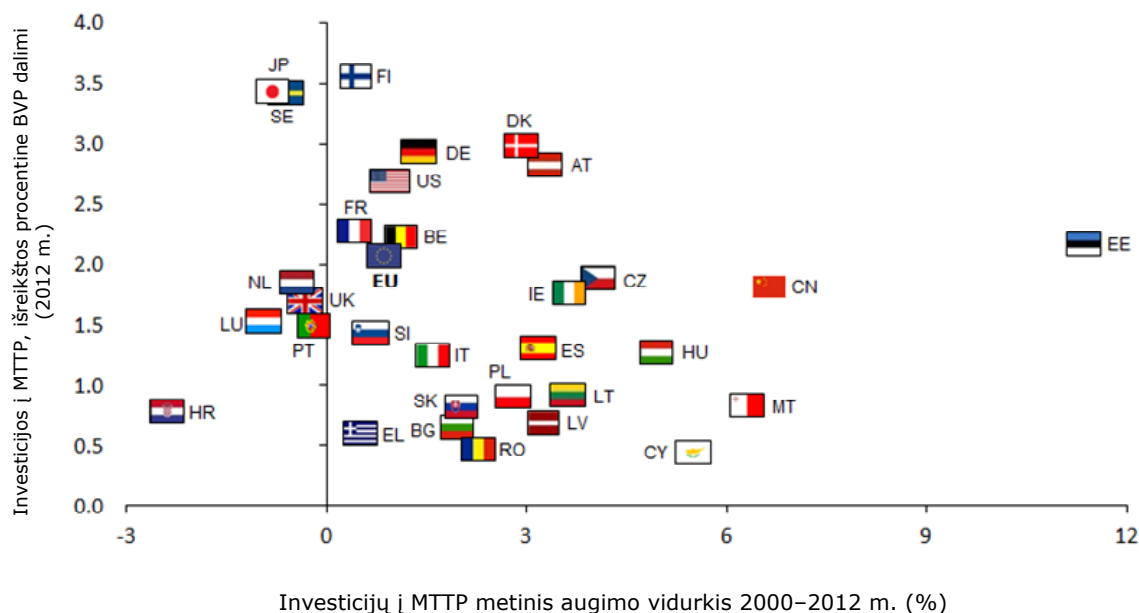
Šaltinis. Europos Komisija

Paaiškinimas. 2012 m. MTTP intensyvumas ES buvo 2,06 % BVP, palyginti su 2020 m. 3 % tikslu.

*LU: 2010 m.

**CZ (išskyrus viešąjį sektorių) ir UK nėra nusistačiusios jokių tikslų. IE: tikslas yra 2,5 % BVP, kuris, apytikriais apskaičiavimais, gali būti prilygintas 2 % BVP. LU: tikslas yra 2,30–2,60 % BVP (daroma prielaida, kad 2,45 %). PT: tikslas yra 2,70 %–3,30 % BVP (daroma prielaida, kad 3 %).

Kiekvienos šalies* 2012 m. padėtis ir nuo 2000 m. padaryta pažanga

Šaltinis. Europos Komisija

Paaiškinimas. Nuo 2000 m. iki 2012 m. investicijos į MTTP ES didėjo pagal 0,9 % metinio augimo normą (horizontalioji ašis) ir 2012 m. pasiekė 2,06 % (vertikalią ašį).

*Veiklos rezultatai: EL, SI – 2007 m.; LU, NL, RO – 2010 m.; US, JP, CN – 2011 m. Pažanga: SI – 2000–2007 m.; LU, NL, RO – 2000–2010 m.; CN – 2000–2011 m.; EL – 2001–2007 m.; HR – 2002–2012 m.; HU, MT – 2004–2012 m.; SE – 2005–2012 m.; US – 2006–2011 m.; DK – 2007–2012 m.; JP – 2008–2011 m.; PT – 2008–2012 m.; FR – 2010–2012 m.

Kalbant apie investicijas į MTTP, egzistuoja skirtumas tarp Šiaurės ir Pietų valstybių narių. Per pastarąjį dešimtmetį didėjo su MTTP intensyvumu susijusių tarpvalstybinių veiklos rezultatų atotrūkis: remiantis turimais duomenimis, bendrosios vidaus išlaidos MTTP, išreikštos procentine BVP dalimi, 2000 m. Rumunijoje buvo 0,37 %, o Suomijoje – 3,35 %, t. y. jų skirtumas sudarė 2,98 procentinio punkto. 2012 m. šis atotrūkis padidėjo iki 3,13 procentinio punkto: nuo 0,42 % Rumunijoje iki 3,55 % Suomijoje. Apskritai Šiaurės Europos šalyse MTTP intensyvumas yra didžiausias, o rytinių ir pietinių valstybių narių rodikliai yra mažesni. Kalbant apie regioninį lygmenį, šalys, kurių MTTP intensyvumas yra mažiausias, yra gana panašios – dažniausiai jas sudaro regionai, kurių investicijų į MTTP lygis yra mažas. Valstybėse narėse, kurių MTTP intensyvumas yra didžiausias, taip pat yra regionų, kurie dar nėra pasiekę plataus užmojo nacionalinių tikslų.

STRATEGIJOS „EUROPA 2020“ KLIMATO IR ENERGETIKOS TIKSLAS (1)

ŠILTNAMIO EFEKTĄ SUKELIANČIŲ DUJŲ KIEKĮ, PALYGINTI SU DEŠIMTOJO DEŠIMTMEČIO LYGIU, SUMAŽINTI BENT 20 %

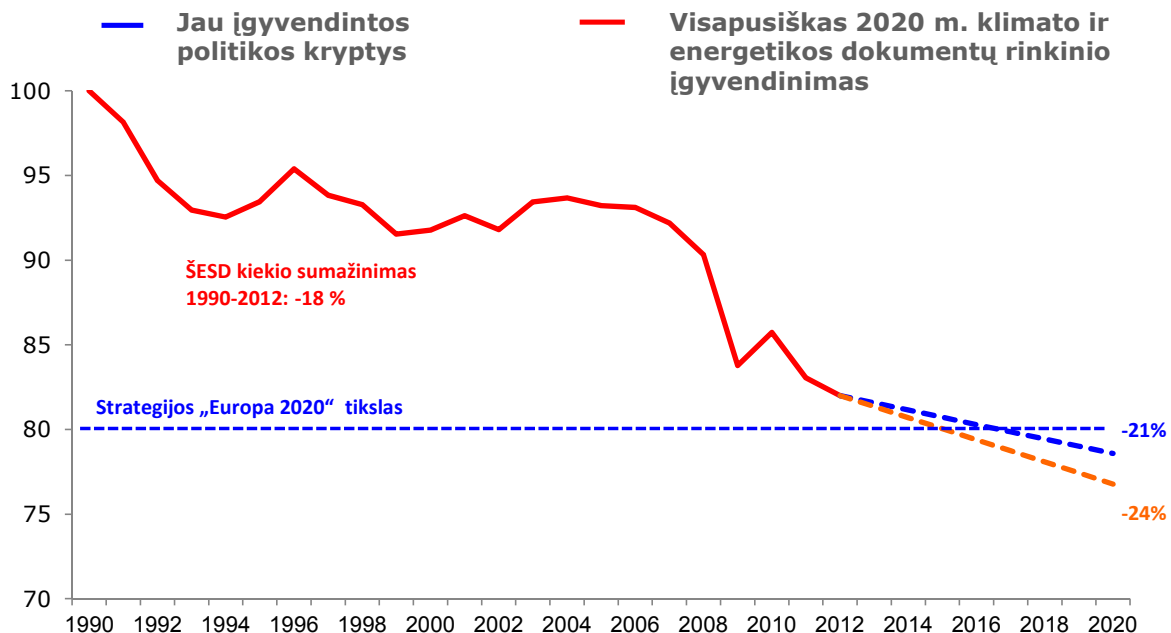
1. Dabartinė ES lygmens padėtis

Labai sumažinus šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekį, ES nedaug trūksta, kad pasiektų strategijos „Europa 2020“ tikslą – šių dujų kiekį sumažinti 20 %, palyginti su dešimtojo dešimtmečio lygiu. 1990–2012 m. ES lygmeniu šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekis sumažėjo 18 %. Vykdamas dabartinę klimato ir energetikos politiką buvo padaryta pažanga, didelį poveikį dujų kiekio sumažėjimui turėjo ir ekonomikos sulėtėjimas. 2010 m. per laikiną ekonominės padėties pagerėjimą šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekis šiek tiek padidėjo. Tokie veiklos rezultatai yra ypač reikšmingi, nes nuo dešimtojo dešimtmečio Europos ekonomika realiai išaugo apytikriai 45 %, taigi matyti aiški ekonominio augimo ir šiltnamio efektą sukeliančių dujų atsaja. Todėl, palyginti su dešimtojo dešimtmečiu, 2012 m. dėl Europos ekonominės veiklos buvo išmesta beveik dvigubai mažiau anglies dioksido – taršos anglies dioksidu intensyvumas vertinamas pagal išmetamą teršalų kiekį BVP vienetai.

Pagal dabartines tendencijas su šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekiu susijęs strategijos „Europa 2020“ tikslas greičiausiai bus pasiektas. Atsižvelgiant į optimistinius pastarųjų metų pokyčius, iki 2020 m. šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekis galėtų būti sumažintas daugiau, negu numatyta, ir sudaryti 24 %.

Šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekis 2000* m., 2012 m. ir 2020 m.

(Indeksas 1990 m. = 100)

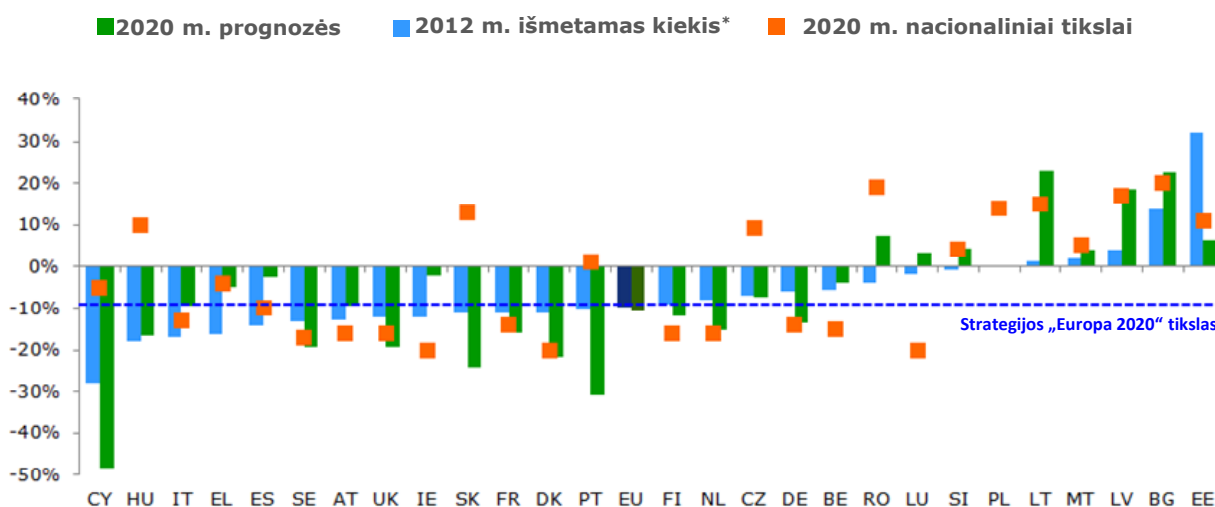
Šaltinis. Europos Komisija

Paiškinimas. Jeigu 2020 m. klimato ir energetikos teisės aktų rinkinys bus visapusiškai įgyvendintas, iki 2020 m. ES galėtų sumažinti šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekį iki 24 %, palyginti su dešimtojo dešimtmečio lygiu.

2. Dabartinė nacionalinio lygmens padėtis ir pažanga

Beveik pusė valstybių narių jau pasiekė savo strategijos „Europa 2020“ šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekio mažinimo tikslus tuose sektoriuose, kuriems netaikoma apyvartinių taršos leidimų prekybos sistema². Pagal nacionalinius šios srities tikslus vertinamas šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekis tuose sektoriuose, kuriems netaikoma ES apyvartinių taršos leidimų prekybos sistema (ATLPS), palyginti su 2005 m. lygiu. Šie tikslai labai skiriasi – nuo šio kiekio sumažinimo 20 % iki padidėjimo apribojimo 20 %. Remiantis 2012 m. duomenimis, 15 valstybių narių (Kipro, Vengrijos, Italijos, Graikijos, Ispanijos, Portugalijos, Čekijos, Rumunijos, Slovakijos, Lietuvos, Slovėnijos, Maltos, Latvijos, Bulgarijos ir Lenkijos) išmetamas šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekis nesiekė jų atitinkamų 2020 m. tikslų. Daugelis kitų valstybių narių taip pat sumažino šį kiekį, taigi padarė tam tikrą pažangą, nors kol kas tikslo nepasiekė. Labiausiai nuo savo tikslo nutolusios valstybės narės – Liuksemburgas, Danija, Vokietija, Belgija, Suomija ir Nyderlandai. Pagal naujausias nacionalines prognozes 13 valstybių narių (Vokietija, Nyderlandai, Latvija, Bulgarija, Italija, Suomija, Austrija, Ispanija, Lietuva, Belgija, Airija, Slovėnija ir Liuksemburgas) dėl šiuo metu vykdomos nepakankamai griežtos politikos iki 2020 m. savo tikslo greičiausiai nepasieks.

Šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekio sektoriuose, kuriems netaikoma ATLPS, pokytis valstybėse narėse

Šaltinis. Europos aplinkos agentūra

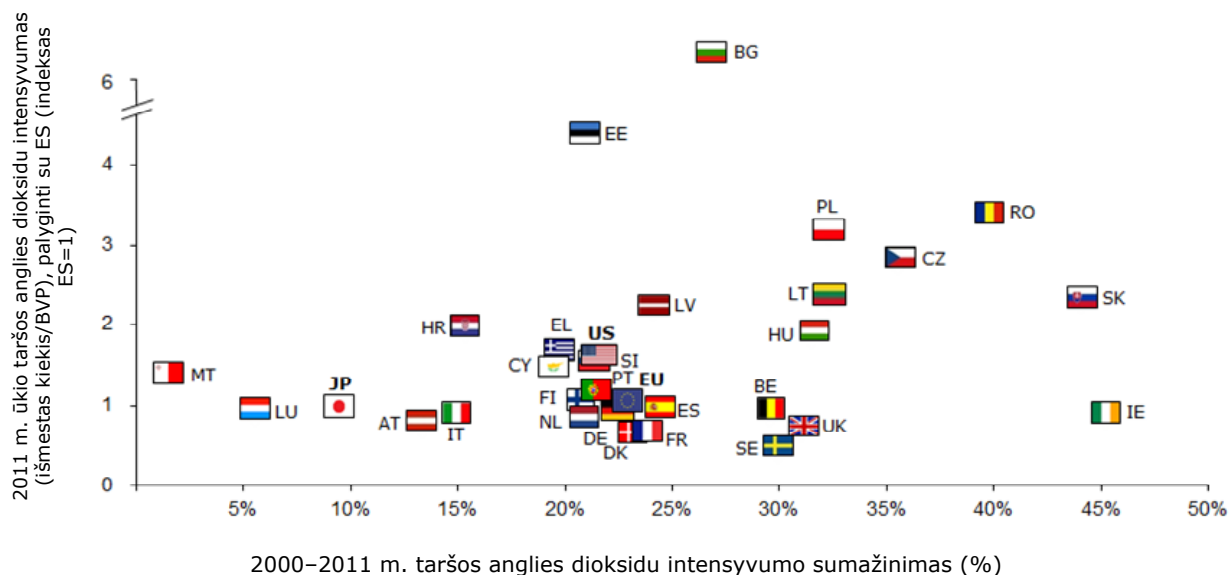
Paaiškinimas. 2012 m. ES šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekis sektoriuose, kuriems netaikoma ATLPS, buvo 10 % mažesnis, palyginti su 2005 m. išmetamu kiekiu.

*Sektoriai, kuriems netaikoma ATLPS, palyginti su 2005 m., remiantis apytikriais duomenimis.

² Pagal ES ATLPS nustatytas didžiausias bendras išmetamųjų teršalų kiekis, kurį išmeta didelės taršos pramonės sektoriai. Pagal šį didžiausią nustatytą kiekį įmonės gali pirkti ir parduoti apyvartinius taršos leidimus.

2000–2011 m. taršos anglies dioksidu intensyvumas sumažėjo visose valstybėse narėse, vis dėlto pažanga yra labai skirtinga. Šalys, kuriose taršos anglies dioksidu intensyvumas yra didelis, iš esmės šią taršą labai sumažino, o šalių, kuriose taršos anglies dioksidu intensyvumas yra mažas, pažanga yra mažesnė.

2011 m. padėtis ir nuo 2000 m. padaryta taršos anglies dioksidu intensyvumo mažinimo pažanga, pagal šalis

Šaltinis. Europos Komisija

Paiškinimas. 2011 m. daugelio valstybių narių taršos anglies dioksidu intensyvumo mažinimas ir pažanga buvo priartėję prie ES vidurkio.

STRATEGIJOS „EUROPA 2020“ KLIMATO IR ENERGETIKOS TIKSLAS (2)

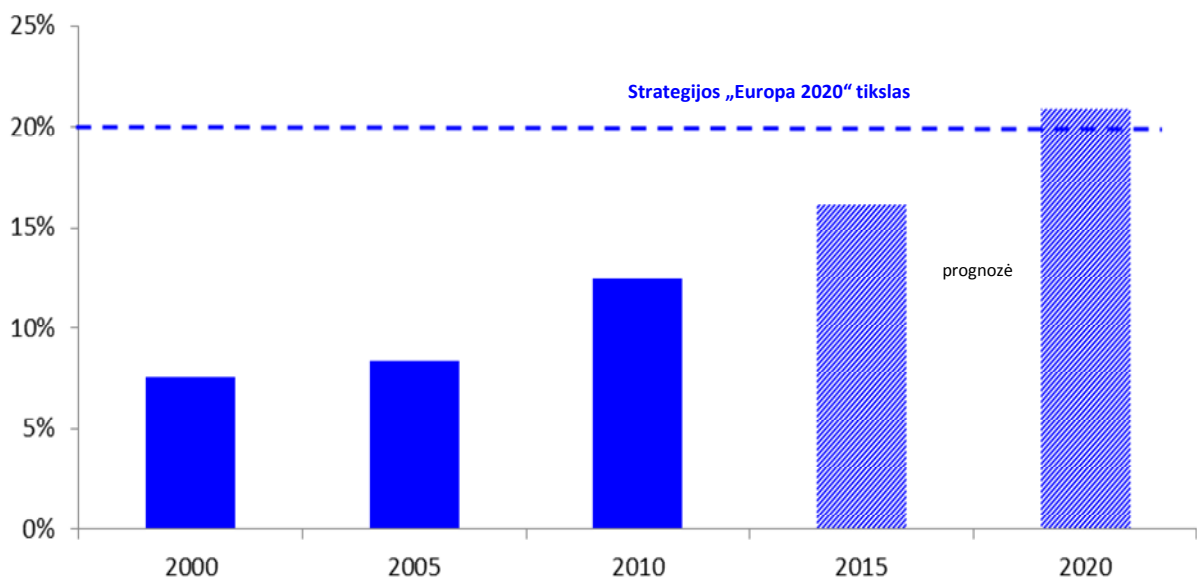
ATSINAUJINANČIOSIOS ENERGIJOS DALĮ PADIDINTI IKI 20 % GALUTINIO ENERGIJOS SUVARTOJAMO

1. Dabartinė ES lygmens padėtis

Nuo 2000 m. ES lygmeniu atsinaujinančiosios energijos panaudojimas nuolat didėjo ir, jeigu ši tendencija išliks, ES greičiausiai pasieks strategijos „Europa 2020“ tikslą – atsinaujinančiosios energijos dalį padidinti iki 20 % galutinio energijos suvartojimo. 2000 m. atsinaujinančiosios energijos dalis sudarė 7,5 %³ bendro galutinio energijos suvartojimo, 2005 m. ji padidėjo iki 8,5 %, o 2012 m. – iki 14,4 %⁴, t. y. buvo 5,6 procentinio punkto mažesnė negu strategijos „Europa 2020“ tikslas; šį padidėjimą nulėmė paramos schemų ir paskatų naudoti atsinaujinančiąją energiją taikymas. Šiuo metu ES pirmauja investicijų į atsinaujinančiąją energiją srityje, visų pirma sparčiai plėtodama vėjo ir saulės energijos sistemas.

Pagal dabartines tendencijas su atsinaujinančiųjų išteklių energijos šaltiniais susijęs strategijos „Europa 2020“ tikslas greičiausiai bus pasiektas. Atsižvelgiant į pastarųjų metų optimistinius pokyčius, jeigu ir toliau bus dedama tiek pat pastangų, atsinaujinančiųjų išteklių energijos dalis 2020 m. gali beveik pasiekti 21 % bendro galutinio energijos suvartojimo.

ES atsinaujinančiosios energijos dalis, palyginti su bendru galutiniu energijos suvartojimu 2000–2020 m.

Šaltiniai. Europos Komisija, Europos Komisijos užsakytas tyrimas.

Paaiškinimas. Remiantis pastaraisiais pokyčiais ir politikos kryptimis, iki 2020 m. ES atsinaujinančiosios energijos dalis galėtų pasiekti 20,9 % energijos suvartojimo.

³ Europos Komisijos užsakytas tyrimas.

⁴ „EurObserv'ER“.

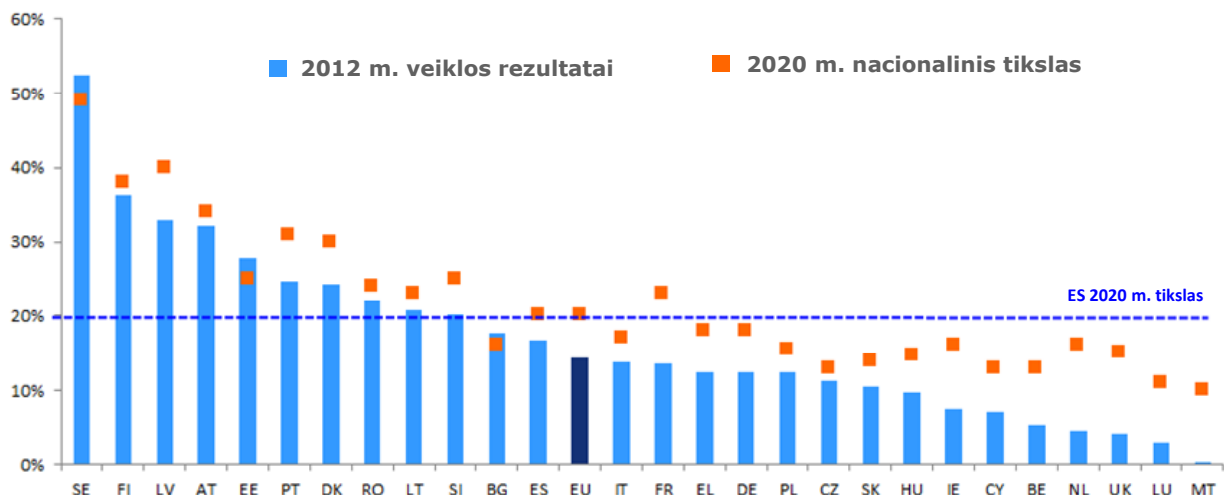
2. Dabartinė nacionalinio lygmens padėtis ir pažanga

Matyti bendra pažanga, bet daugelis valstybių narių dar turi dėti daugiau pastangų. Nacionaliniai tikslai skiriasi: mažiausias tikslas – Maltos (10 %), o didžiausias – Švedijos (49 %). Nuo 2005 m. iš esmės visos valstybės narės naudojo daugiau atsinaujinančiosios energijos, tačiau trys iš jų – Švedija, Estija ir Bulgarija – jau pasiekė savo nacionalinius tikslus. Suomijai, Austrijai ir Čekijai taip pat nedaug trūksta, kad atitinkami tikslai būtų pasiekti. Prancūzijai ir Jungtinei Karalystei, kad būtų pasiekti ir jų tikslai, dar trūksta apytikriai 10 procentinių punktų.

Iš per aptariamą laiką įvykusių pokyčių matyti, kad geriausių veiklos rezultatų pasiekusių valstybių grupę sudaro Švedija, Austrija ir Estija – jos padarė didžiausią pažangą nuo 2005 m. ir naudoja daug atsinaujinančiosios energijos. Maltos, Liuksemburgo, Belgijos, Jungtinės Karalystės, Nyderlandų ir Prancūzijos veiklos rezultatai prasti, nuo 2005 m. jos padarė tik nedidelę pažangą. Kalbant apie skirtumus visoje Europos Sąjungoje, nuo 2005 m. atotrūkis tarp šalių padidėjo nuo 40,4 procentinio punkto iki 52,1 procentinio punkto 2012 m. – Malta naudojo 0,3 % atsinaujinančiosios energijos, o Švedija – 52,4 %.

ES valstybių narių naudojamos atsinaujinančiosios energijos dalis

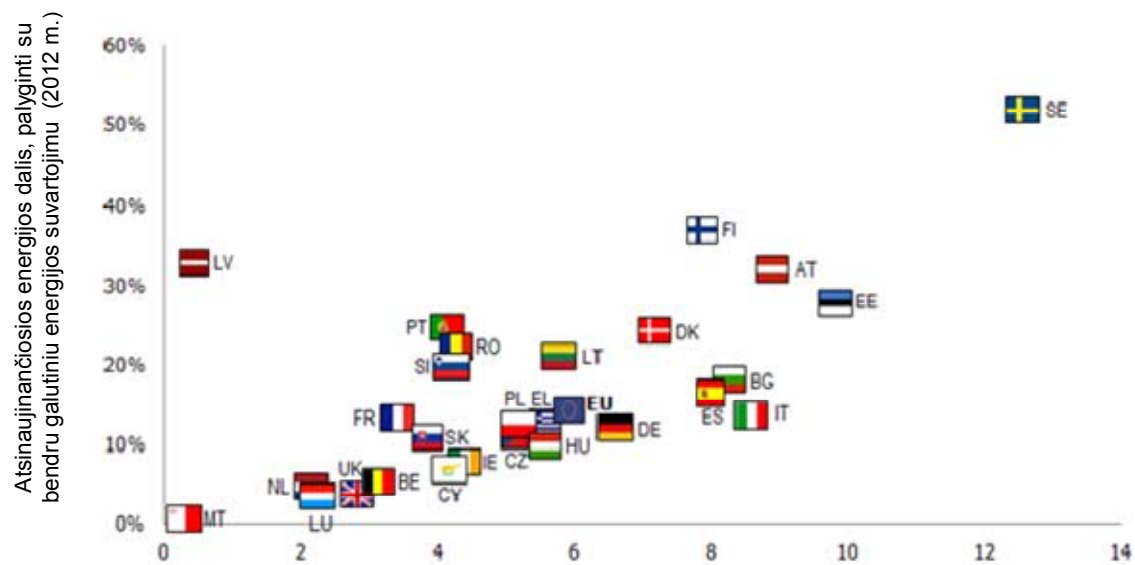
(% bendro galutinio energijos suvartojimo)

Šaltiniai. Europos Komisija, „EurObserv'ER“.

Paaiškinimas. 2012 m. suvartojamos atsinaujinančiosios energijos dalis ES buvo 14,4 %, palyginti su 20 % 2020 m. tikslu.

Kiekvienos šalies 2012 m. padėtis ir nuo 2000 m. padaryta pažanga

Pažanga nuo 2005 iki 2012 m. (pokytis procentiniais punktais)

Šaltiniai. Europos Komisija, „EurObserv'ER“.

Paaiškinimas. Nuo 2005 m. iki 2012 m. ES suvartojamos atsinaujinančiųjų išteklių energijos dalis padidėjo 5,9 procentinio punkto (horizontalioji ašis) ir 2012 m. pasiekė 14,4 % (vertikalią ašį).

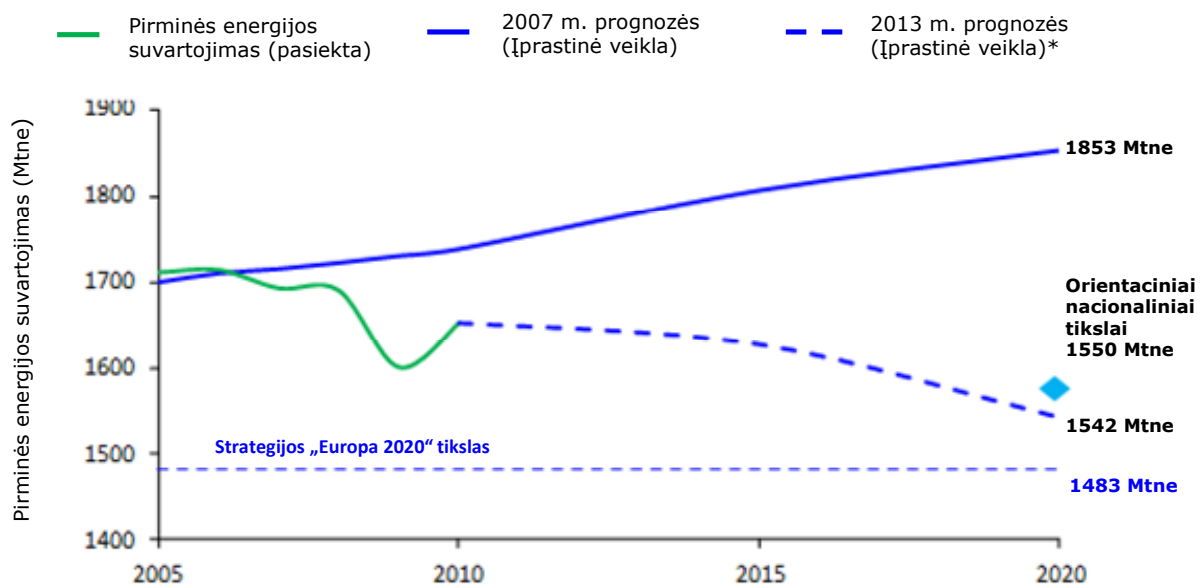
PADIDINTI ENERGIJOS VARTOJIMO EFEKTYVUMĄ 20 %

1. Dabartinė ES lygmens padėtis

Pastaruoju metu buvo pasiekta tam tikra efektyvaus energijos vartojimo pažanga, tačiau per ateinančius metus reikia šią pažangą įtvirtinti, kad būtų pasiektas strategijos „Europa 2020“ tikslas – 20 % padidinti energijos vartojimo efektyvumą; šis tikslas atitinka 1 483 Mtne pirminės energijos suvartojimo⁵. 2000–2006 m. pirminės energijos suvartojimas nuolat didėjo: nuo 1 617,8 Mtne 2000 m. iki 1 711,6 Mtne 2006 m. Nuo 2007 m. prasidėjus krizei pirminės energijos suvartojimas beveik nepertraukiamai mažėjo ir 2012 m. buvo 1 583,5 Mtne. Kaip ir šiltnamio efektą sukeliančių dujų atveju, dėl laikino ekonominės padėties pagerėjimo 2010 m. pirminės energijos suvartojimas šiek tiek šoktelėjo. Didele dalimi tokį pirminės energijos suvartojimo sumažėjimą galima paaiškinti dėl krizės sumažėjusiu ekonominiu aktyvumu. Tačiau vyksta ir struktūriniai pokyčiai. Norint pasiekti 2020 m. tikslą, iki 2020 m. pirminės energijos suvartojimą reikėtų sumažinti dar 6,3 %.

Pagal dabartines tendencijas norint pasiekti efektyvaus energijos vartojimo tikslą, reikia dėti daugiau pastangų. Reikia ir toliau siekti, kad, kaip ir per pastarąjį laikotarpį, pirminės energijos suvartojimas mažėtų ir būtų įtvirtinti ilgalaikiai energijos vartojimo tendencijų pokyčiai. Iš esmės pirminės energijos suvartojimui poveikį darė krizė. Todėl galima suabejoti, ar pastarieji optimistiniai pokyčiai ir atitinkamas ciklinių ir struktūrinių veiksnių poveikis bus ilgalaikiai. Visuose sektoriuose, ypač transporto sektoriuje, kurio pažanga kol kas menka, yra galimybių imtis papildomų priemonių.

2005–2020 m. ES pirminės energijos suvartojimas

Šaltinis. Europos Komisija

Paaiškinimas. Iki 2020 m. ES pirminės energijos suvartojimas galėtų siekti 1 542 Mtne.

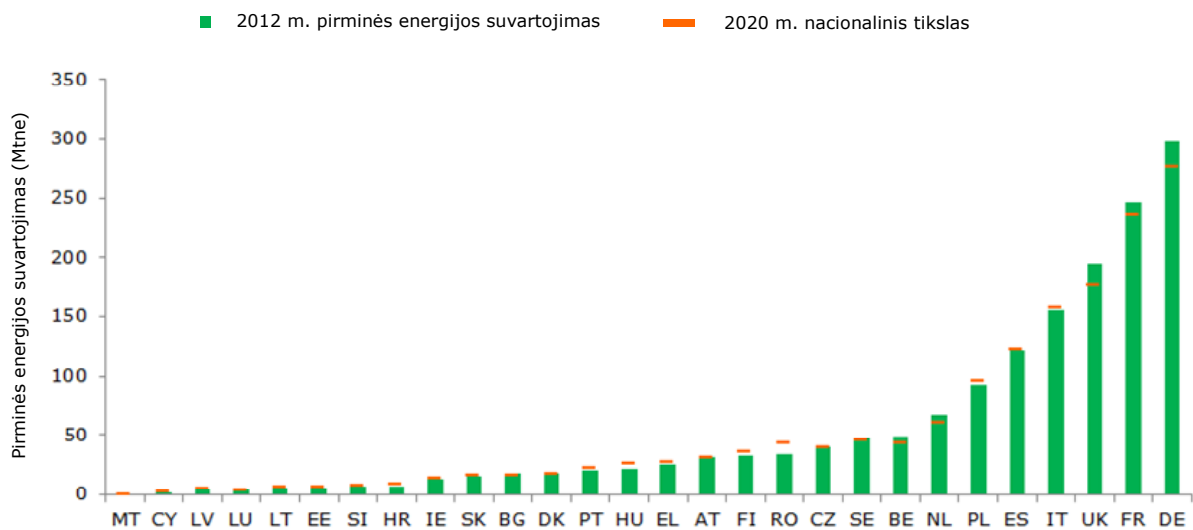
* 2013 m. prognozės (vykstant įprastinei veiklai) parengtos remiantis dabartinėmis politikos kryptimis.

⁵ Lyginant su galutiniu energijos suvartojimu, pirminės energijos suvartojimas siejamas su energija, kuri nebuvo kaip nors konvertuota ar transformuota.

2. Dabartinė nacionalinio lygmens padėtis ir pažanga

Energijos vartojimo efektyvumo padėtis yra nevienoda. Energijos vartojimo efektyvumo direktyvoje⁶ apibrėžtas Europos lygmens energijos vartojimo efektyvumo tikslas, joje taip pat reikalaujama, kad valstybės narės turėtų orientacinius nacionalinius 2020 m. tikslus. Kad šiuos tikslus būtų galima palyginti, jie turi būti išreikšti pirminės energijos suvartojimo ir galutinio energijos suvartojimo lygiais. Apskritai, 2012 m. Kipro, Estijos, Graikijos, Suomijos, Kroatijos, Vengrijos, Airijos, Lietuvos, Latvijos, Portugalijos, Rumunijos, Slovakijos, Liuksemburgo, Lenkijos, Ispanijos, Italijos ir Slovėnijos pirminės energijos suvartojimo lygiai buvo mažesni negu jų orientaciniai nacionaliniai tikslai.

ES valstybių narių pirminės energijos suvartojimas

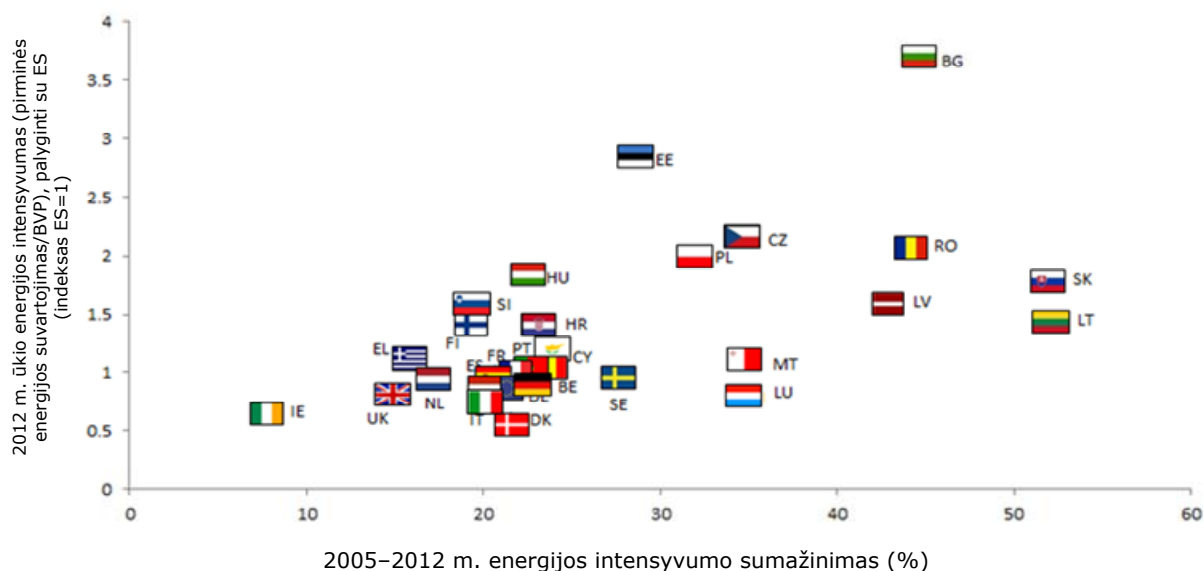
Šaltinis. Europos Komisija

Papildinimas. 2012 m. 17 valstybių narių pasiekė savo orientacinius nacionalinius energijos vartojimo efektyvumo tikslus.

⁶ OL L 315, 2012 11 14.

2005–2011 m. pagerėjo visų valstybių narių energijos intensyvumas⁷ – pirminės energijos suvartojimo kiekis BVP vienetui. Bendrai kalbant, šalys, kurių energijos intensyvumas didžiausias, jį gerokai sumažino. Mažiau intensyvumą sumažino mažiau energijai imlios valstybės narės.

Kiekvienos šalies 2012 m. padėtis ir nuo 2000 m. padaryta pažanga

Šaltinis. Europos Komisija

Paaiškinimas. 2012 m. daugelio valstybių narių energijos intensyvumo mažinimas ir pažanga buvo priartėję prie ES vidurkio.

⁷ Energijos intensyvumo rodiklis priklauso nuo ūkio pramoninės struktūros, todėl juo negalima tiksliai pagrįsti valstybių narių energijos vartojimo efektyvumo.

STRATEGIJOS „EUROPA 2020“ IŠSILAVINIMO TIKSLAS (1)

SUMAŽINTI MOKYKLOS NEBAIGUSIŲ ASMENŲ DALĮ IKI MAŽIAU NEGU 10 %

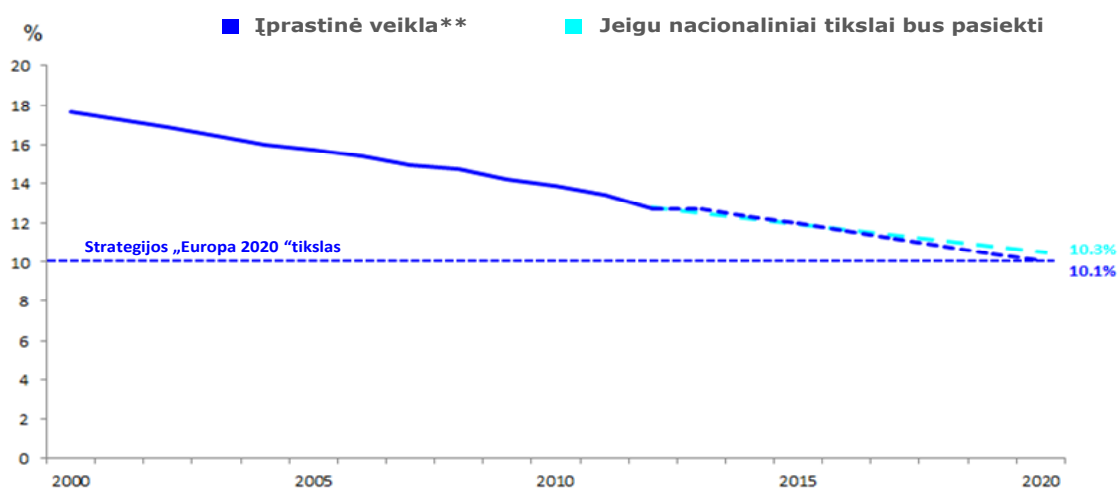
1. Dabartinė ES lygmens padėtis

Siekiant sumažinti mokyklos arba profesinio mokymo įstaigų nebaigusius asmenų dalį, imtasi tinkamų priemonių: nuo 2000 m. mokyklos nebaigusius asmenų dalis nuolat mažėja, tačiau jų procentinė dalis tebėra didesnė negu strategijos „Europa 2020“ 10 % tikslas. Iki 2020 m. ES siekia sumažinti 18–24 m. asmenų (nebaigusius vidurinės mokyklos ir nesimokančių kitose mokslo arba rengimo įstaigose), nebaigiančių mokyklos arba profesinio mokymo įstaigų, dalį iki mažiau negu 10 %. Nuo 2000 m. šis rodiklis nuolat mažėjo: 2000 m. ES jis buvo daugiau kaip 17 %⁸, 2005 m. sumažėjo iki 15,7 %, o 2012 m. – iki 12,7 %. Vis dėlto kol kas jis 2,7 procentinio punkto viršija strategijos „Europa 2020“ tikslą. Tokie teigiami veiklos rezultatai gali būti susiję su krizės poveikiu, nes dėl visų pirma jaunų asmenų blogėjančių užimtumo sąlygų ir perspektyvų jie labiau linko ilgiau likti mokslo ir rengimo įstaigose.

Iki 2020 m. strategijos „Europa 2020“ tikslą, susijusį su mokyklos nebaigusius asmenų skaičiaus mažinimu, pasiekti galima. Nors strategijos „Europa 2020“ tikslas sumažinti mokyklos arba profesinio mokymo įstaigų nebaigusius asmenų skaičių yra pasiekiamas, tai neįvyks savaime. Įvertinus tai, kad pastaruoju metu mokyklos nebaigusius asmenų skaičius mažėjo dėl krizės, taip pat atsižvelgus į demografines prognozes, kyla abejonių, ar ES sugebės iki 2020 m. sumažinti mokyklos nebaigusius asmenų dalį iki mažiau nei 10 %. Norint pasiekti šį tikslą reikia tokio pat lygmens arba net didesnių ES ir valstybių narių pastangų.

Mokyklos ir profesinio mokymo įstaigų nebaigusius asmenų dalis ES 2000* m., 2012 m ir 2020 m.

(18–24 metų amžiaus asmenys, turintys ne aukštesnį kaip vidurinį išsilavinimą ir nesimokantys jokiaje mokslo arba rengimo įstaigoje).

Šaltinis. Europos Komisija

Paaikškinimas. Pagal dabartinius įsipareigojimus iki 2020 m. mokyklos nebaigusius asmenų dalis ES galėtų sumažėti iki 10,1 %.

*2000 m. ir 2001 m. 27 ES valstybių narių duomenys.

** Įprastinė veikla atitiks 2000–2012 m. pokyčių ekstrapoliaciją.

⁸ 27 ES valstybių narių duomenys.

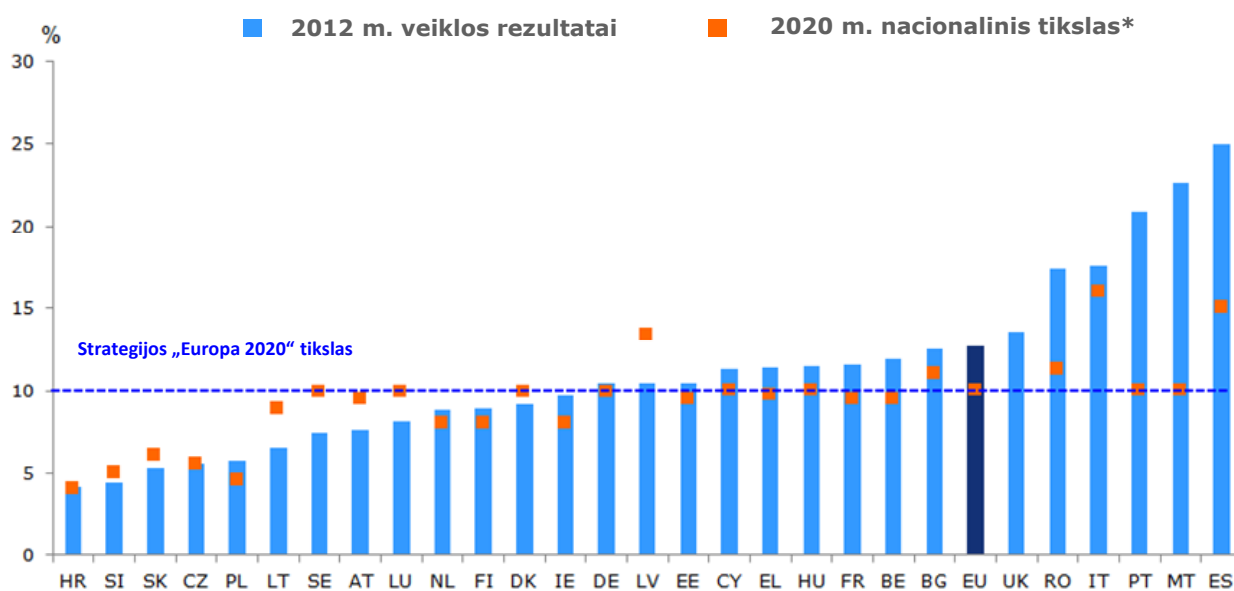
2. Dabartinė nacionalinio lygmens padėtis ir pažanga

Valstybių narių mokyklos ir profesinių mokymo įstaigų nebaigusiu asmenų dalies mažinimo užmojis labai skiriasi. Valstybių narių užmojo lygis svyruoja nuo 4 % (Kroatija) iki 16 % (Italija), todėl tikslą pasiekti nelengva. 2012 m. 9 valstybės narės – Danija, Slovėnija, Čekija, Švedija, Liuksemburgas, Austrija, Latvija, Lietuva ir Slovakija – jau pasiekė savo atitinkamus tikslus, tačiau kai kurių iš jų tikslai, palyginti su kitomis valstybėmis narėmis, nebuvo itin plataus užmojo. Savo tikslus taip pat beveik pasiekė Kroatija, Vokietija, Nyderlandai ir Suomija, o Ispanija, Portugalija, Malta ir Rumunija savo tikslų dar greitai nepasieks. Iš dalies tą galima paaiškinti – šios šalys buvo nustačiusios šiek tiek platesnio užmojo tikslus.

Žvelgiant į per aptariamą laiką įvykusių pokyčius, galima nustatyti keturias pagrindines šalių grupes: kai kuriose valstybėse narėse, tokiose kaip Ispanija, Rumunija ir Italija, mokyklos ir profesinio mokymo įstaigų nebaigusiu asmenų dalis yra didelė, o pažanga šioje srityje – gana lėta. Portugalijoje ir Maltoje mokyklos ir profesinio mokymo įstaigų nebaigusiu asmenų dalis taip pat didelė, tačiau nuo 2000 m. šios šalys padarė didelę pažangą. Kalbant apie geriausią padėtį, kai kurios gerus veiklos rezultatus turinčios šalys nuo 2000 m. padarė tik nedidelę pažangą: pavyzdžiui, 2000–2012 m. Liuksemburge ir Kroatijoje mokyklos ir profesinio mokymo įstaigų nebaigusiu asmenų dalis netgi padidėjo. Danijos ir Lietuvos veiklos rezultatai geriausi: mokyklos ir profesinio mokymo įstaigų nebaigusiu asmenų dalis yra maža, o nuo 2000 m. padaryta didelė pažanga. Pagal naujausias prognozes iki 2020 m. daugelis valstybių narių, išskyrus Ispaniją, Portugaliją ir Rumuniją, savo tikslus greičiausiai pasieks.

Mokyklos ir profesinio mokymo įstaigų nebaigusiu asmenų dalis ES valstybėse narėse

(18–24 metų amžiaus asmenys, turintys ne aukštesnį kaip vidurinį išsilavinimą ir nesimokantys jokiaje mokslo arba rengimo įstaigoje)

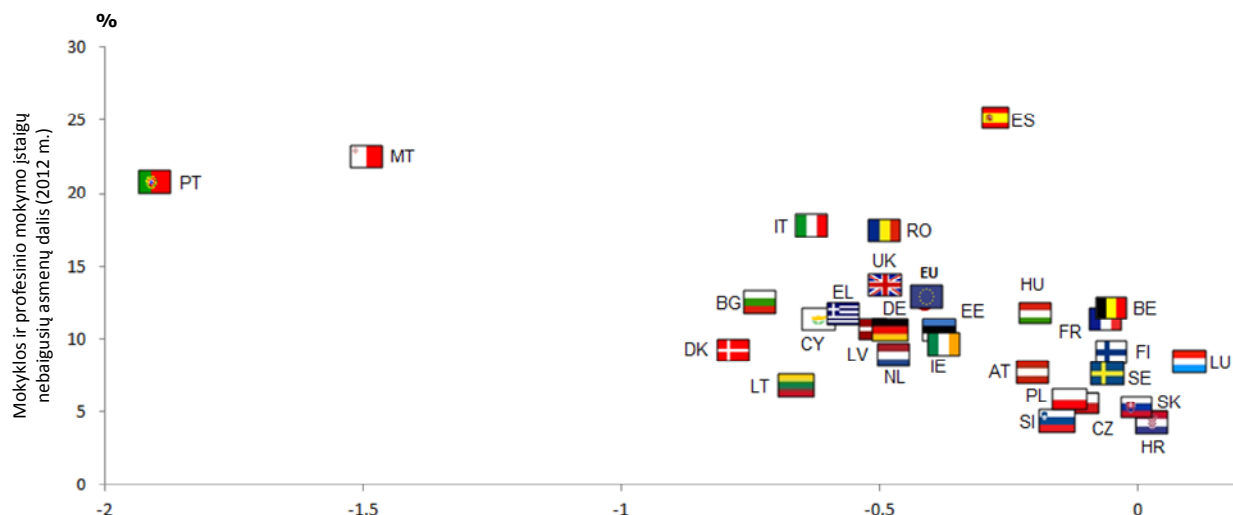

Šaltinis. Europos Komisija

Paaiškinimas. 2012 m. ES mokyklos ir profesinio mokymo įstaigų nebaigusiu asmenų dalies vidurkis buvo 12,7 %, palyginti su 10 % 2020 m. tikslu.

* ES28, DK, DE, EL, LU ir SE – <10%; LT – <9 %; SK – <6 %. UK tikslo nėra nustačiusi.

Kiekvienos šalies 2012 m. padėtis ir nuo 2000* m. padaryta pažanga

Metinio mokyklos ir profesinio mokymo įstaigų nebaigusiu asmenų dalies pokyčio (2000–2012 m.) procentiniai punktai

Šaltinis. Europos Komisija

Paaiškinimas. Nuo 2000 m. iki 2012 m. Europos Sąjungoje mokyklos ir profesinio mokymo įstaigų nebaigusiu asmenų dalis kasmet mažėjo 0,4 procentinio punkto (horizontalioji ašis) ir 2012 m. pasiekė 12,7 % (vertikaliąją ašį).

* ES 2002–2012 m.

Mokyklos nebaigusiu asmenų dalies skirtumai ES laipsniškai mažėja. 2000–2012 m. mažiausios ir didžiausios mokyklos nebaigusiu asmenų dalies skirtumas sumažėjo daugiau negu per pusę. Mažiausia ši dalis buvo Švedijoje (7,3 %), o didžiausia – Maltoje (54,2 %), 2000 m. skirtumas buvo 46,9 procentinio punkto. 2012 m. šis skirtumas sumažėjo iki 20,7 procentinio punkto, mažiausia ši dalis buvo Kroatijoje (4,2 %), o didžiausia – Ispanijoje (24,9 %). Apskritai Pietų Europos šalyse vyrauja didesnės mokyklos ir profesinio mokymo įstaigų nebaigusiu asmenų dalies tendencija. Pagal tokias tendencijas, Šiaurės ir Rytų Europos šalių regionuose dominuoja maža mokyklos nebaigusiu asmenų dalis, o Pietų Europos regionuose – didelė.

STRATEGIJOS „EUROPA 2020“ IŠSILAVINIMO TIKSLAS (2)

DIDINTI 30–34 METŲ GYVENTOJŲ, TURINČIŲ AUKŠTĄJĮ IŠSILAVINIMĄ, DALĮ IKI BENT 40 %

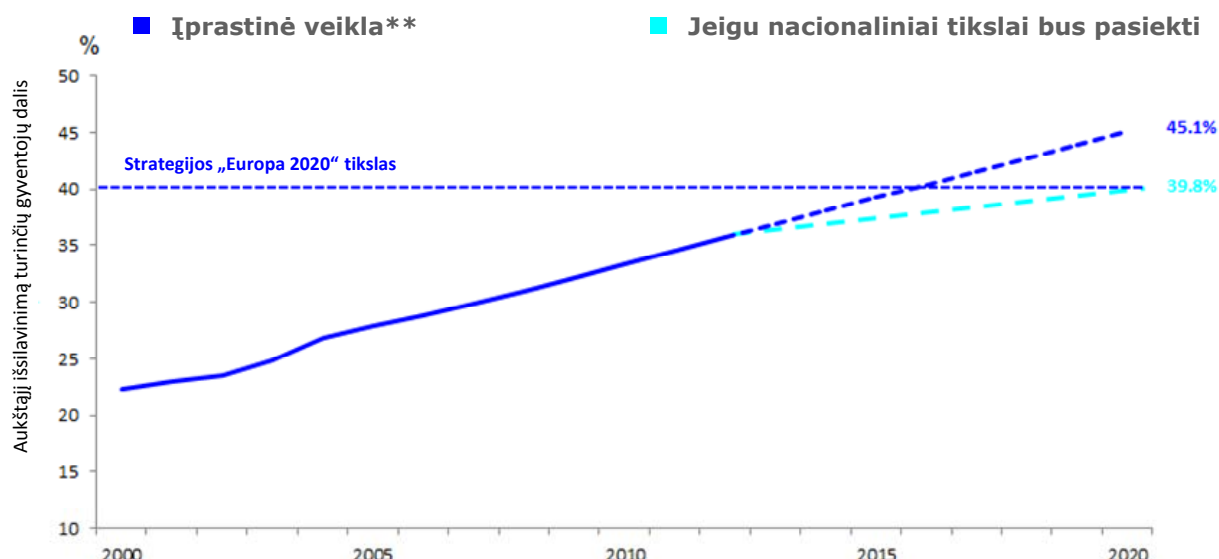
1. Dabartinė ES lygmens padėtis

Siekiant strategijos „Europa 2020“ tikslo iki 40 % padidinti aukštąjį (arba lygiavertį) išsilavinimą turinčių gyventojų dalį padaryta didelė pažanga, kurios ir toliau reikia siekti. Siekiant antrojo su išsilavinimu susijusio rodiklio, reikia jaunų 30–34 metų gyventojų, turinčių aukštąjį (arba lygiavertį) išsilavinimą, dalį padidinti iki 40 %. 2000 m. ši dalis buvo 22,4 %⁹, 2005 m. – 27,9 %, o 2012 m. – 35,7 %, taigi per 12 metų ji padidėjo 13,3 procentinio punkto, ES smarkiai pasistūmėjo į priekį link savo tikslo, o aukštąjį išsilavinimą turinčių asmenų skaičius greitai didėjo. Pagal dabartinius veiklos rodiklius nuo strategijos „Europa 2020“ 40 % tikslo ES skiria tik 4,3 procentinio punkto.

Iki 2020 m. strategijos „Europa 2020“ tikslas, susijęs su aukštąjį išsilavinimą turinčių gyventojų dalies didinimu, greičiausiai bus pasiektas. Atsižvelgiant į vėliausius pokyčius, kai jau buvo padaryta didelė pažanga, ir darant prielaidą, kad naujausios tendencijos bus išlaikytos, tikimybė, kad aukštąjį (arba lygiavertį) išsilavinimą turinčių gyventojų dalies didinimo tikslas bus pasiektas, yra gana didelė.

Aukštąjį išsilavinimą turinčių gyventojų dalies didinimas ES 2000–2020* m.

(30–34 metų amžiaus gyventojų, turinčių aukštąjį išsilavinimą, procentinė dalis, ISCED 5 ir 6 lygiai)

Šaltinis. Europos Komisija

Paaiškinimas. Pagal dabartinius įsipareigojimus iki 2020 m. ES gyventojų, turinčių aukštąjį išsilavinimą, dalis galėtų padidėti iki 45,1 %.

*2000–2001 m.; 27 ES valstybių narių duomenys.

** Įprastinė veikla atitiks 2000–2012 m. pokyčių ekstrapoliaciją.

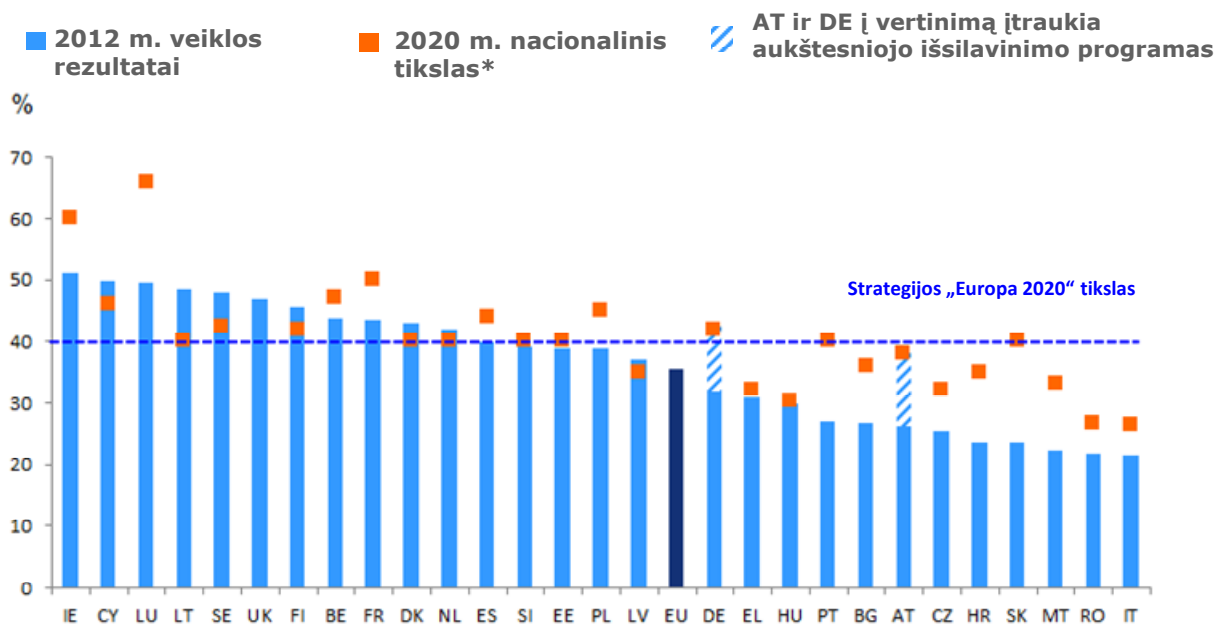
⁹ 27 ES valstybių narių duomenys.

2. Dabartinė nacionalinio lygmens padėtis ir pažanga

Siekiant padidinti aukštąjį išsilavinimą turinčių gyventojų dalį padaryta didelė pažanga, nors kai kurių valstybių narių užmojis yra didesnis nei kitų. Skirtingą valstybių narių užmojo lygį galima matyti iš jų nacionalinių tikslų: mažiausias tikslas yra Italijos (26–27 %), o didžiausias – Airijos (60 %). 2012 m. 9 valstybės narės – Latvija, Nyderlandai, Danija, Suomija, Švedija, Lietuva, Kipras, Vokietija ir Austrija¹⁰ – jau buvo pasiekusios savo tikslus. Po jų seka Vengrija, Slovėnija ir Estija, kurioms nedaug trūksta, kad pasiektų savo atitinkamus tikslus. Labiausiai nuo savo tikslų yra nutolusios Malta, Slovakija, Liuksemburgas, Portugalija ir Kroatija, taip pat Airija, kuriai iki tikslo dar trūksta 9 procentinių punktų; kai kurių iš šių šalių, pavyzdžiui, Slovakijos, Portugalijos, Airijos ir Liuksemburgo, tikslai yra labai plataus užmojo (atitinkamai 40 %, 60 % ir 66 %), priešingai nei, pavyzdžiui, Italijos, kurios tikslas yra 26 %. Pagal per pastarąjį dešimtmetį padarytą pažangą galima išskirti keturias šalių grupes: kai kurias valstybes nares, pavyzdžiui, Bulgariją, Graikiją, Kroatiją, Austriją, Italiją, Čekiją ir Rumuniją galima apibūdinti kaip nuo 2000 m. nedaug padidinusias aukštąjį išsilavinimą turinčių gyventojų dalį ir padariusias nedidelę pažangą. Nepaisant prastų veiklos rezultatų, kitos šalys nuo 2000 m. padarė didelę pažangą. Tai visų pirma Portugalija ir Vengrija. Iš šalių, kurių veiklos rezultatai siekiant padidinti aukštąjį išsilavinimą turinčių gyventojų dalį geresni, nedidelė Suomijos, Belgijos arba Ispanijos pažanga skiriasi nuo didelės Liuksemburgo, Lietuvos, Airijos ir Švedijos padarytos pažangos. Kalbant apie 2020 m. prognozę, numatoma, kad daugelis valstybių narių, išskyrus Malta, Portugaliją ir Slovakiją, savo tikslus pasieks.

ES valstybių narių aukštąjį išsilavinimą turinčių gyventojų dalis

(30–34 metų amžiaus gyventojai, turintys aukštąjį išsilavinimą, ISCED 5 ir 6 lygiai)

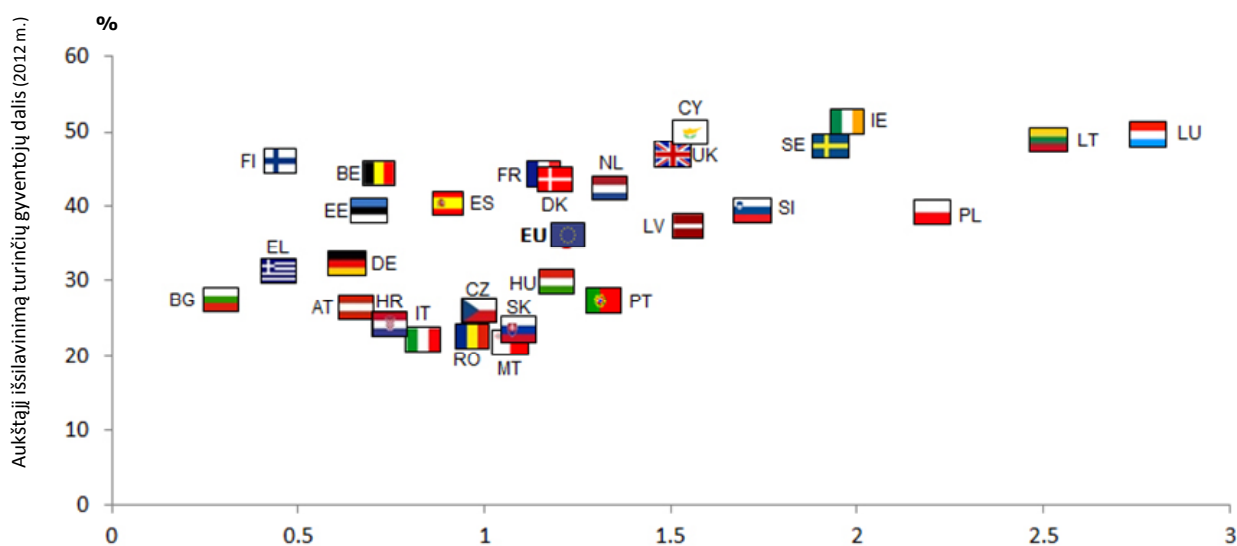
Šaltinis. Europos Komisija

Paaiškinimas. 2012 m. aukštąjį išsilavinimą turinčių gyventojų dalis ES buvo 35,7 %, palyginti su 40 % 2020 m. tikslu.

* E28, DK – bent 40 %, DE – 42 %, įskaitant ISCED 4 lygį, IT – 26–27 % (daroma prielaida, kad 26,5 %), LV – 34–36 % (daroma prielaida, kad, 35 %), NL – daugiau nei 40 %, AT – 38 %, įskaitant ISCED 4/4a lygį, SE – 40–45 % (daroma prielaida, kad 42,5 %), UK tikslo nėra nustatiusi, FI – 42 % (suaresnė apibrėžtis); FR – 17–33 metų gyventojų grupė.

¹⁰ Reikia pabrėžti, kad Vokietijos ir Austrijos tikslai skiriasi nuo kitų valstybių narių, nes į juos įtrauktas ir aukštesnysis išsilavinimas.

Kiekvienos šalies* 2012 m. padėtis ir nuo 2000 m. padaryta pažanga

Kasmetinio aukštąjį išsilavinimą turinčių gyventojų dalies pokytis procentiniais punktais (2000–2012 m.)

Šaltinis. Europos Komisija

Paaiškinimas. Nuo 2000 m. aukštąjį išsilavinimą turinčių gyventojų dalis ES kasmet didėjo daugiau kaip 1 procentiniu punktu (horizontalioji ašis) ir 2012 m. pasiekė 35,7 % (vertikalią ašį).

* 2000 m. 27 ES valstybių narių duomenys.

Iš tarpvalstybinių veiklos rezultatų matyti, kad padėtis ES valstybėse skiriasi.

Apskritai, Šiaurės Europoje aukštąjį išsilavinimą turinčių gyventojų dalis padidinta daugiausia; tai taip pat matyti iš skirtingų šalių regioninių veiklos rezultatų. Didžiausias aukštąjį išsilavinimą turinčių asmenų dalies atotrūkis 2000 m. buvo tarp Maltos ir Lietuvos veiklos rezultatų (35,2 %), tačiau jis mažėjo ir 2012 m. buvo 29,4 procentinio punkto. Italija aukštąjį išsilavinimą turinčių asmenų skaičių padidino mažiausiai (21,7 %), o Airijos veiklos rezultatai geriausi – 51,1 %. Iš regioninių rezultatų matyti tam tikri skirtumai šalies viduje, visų pirma Ispanijoje ir Vokietijoje. Be to, skirtingi valstybių narių užmojai taip pat atspindi regioniniuose veiklos rezultatuose: kai kuriose šalyse yra daug gerų veiklos rezultatų pasiekusių regionų, nors nacionalinis tikslas ir nėra pasiektas.

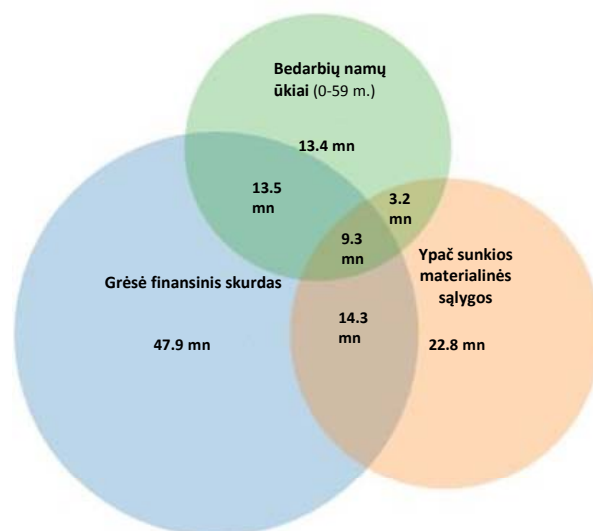
STRATEGIJOS „EUROPA 2020“ SKURDO IR SOCIALINĖS ATSKIRTIES MAŽINIMO TIKSLAS

PANAIKINTI SKURDO IR ATSKIRTIES GRĖSMĘ BENT 20-ČIAI MLN. ASMENŲ

1. Dabartinė ES lygmens padėtis

Socialinis krizės poveikis yra didelis, nuo skurdo ir socialinės atskirties kenčiančių asmenų padaugėjo, taigi stabdoma pažanga siekiant strategijos „Europa 2020“ tikslo panaikinti skurdo ir atskirties grėsmę bent 20-čiai mln. asmenų. ES nustatytas tikslas atitinka tokią padėtį: 2020 m.¹¹ skurdas arba socialinė atskirtis gresia 96,4 mln. asmenų. Į rodiklį, sietiną su asmenų, kuriems gresia skurdas arba socialinė atskirtis, skaičiumi, įtraukiamas skaičius asmenų, kurie patiria bent vieną iš šių skurdo rūšių: skurdą dėl nepakankamų pajamų (asmenys, kuriems gresia skurdas nepaisant gaunamų socialinių išmokų¹²), materialinį skurdą (ypač sunkiomis materialinėmis sąlygomis gyvenantys asmenys¹³) ir skurdą dėl labai mažo užimtumo namų ūkiuose¹⁴.

Asmenys, kuriems grėsė skurdas arba socialinė atskirtis, ES 2012 m.

Šaltinis. Europos Komisija

Paaiškinimas. Įvertinus skurdą trimis skirtingais būdais, 2012 m. ES skurdas arba socialinė atskirtis grėsė iš viso 124,2 mln. asmenų (9,3 mln. asmenų priklausė trims minėtoms grupėms).

¹¹ Baziniais metais laikomi 2008 m.

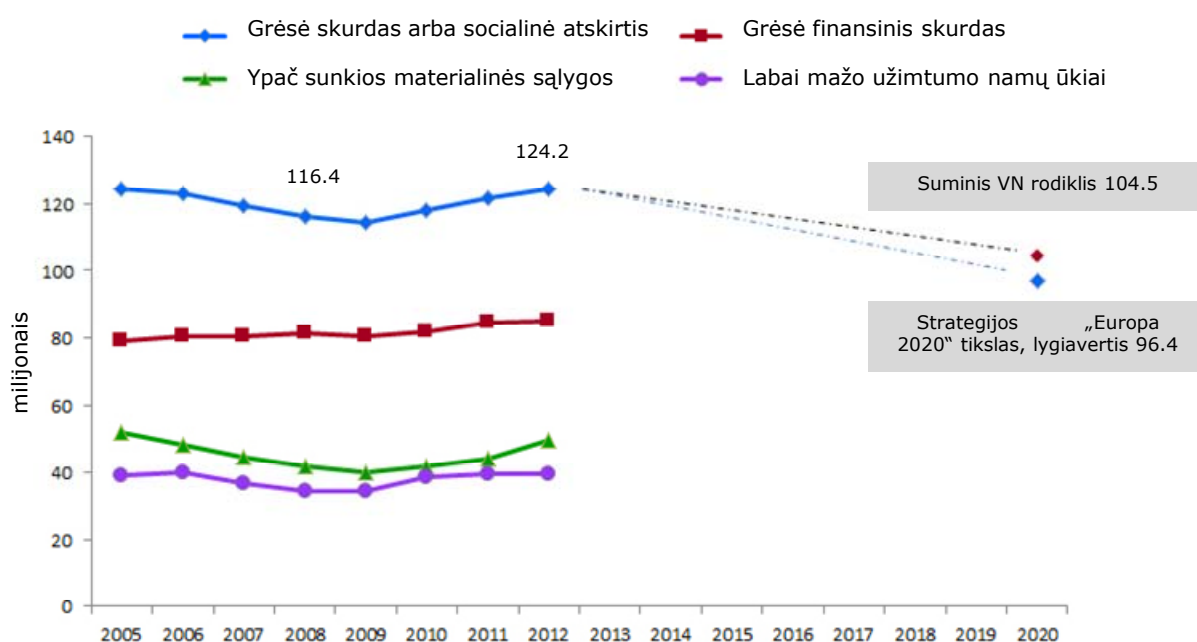
¹² Asmenys, kurių ekvivalentinės disponuojamosios pajamos yra mažesnės negu skurdo rizikos riba (nustatyta skurdo rizikos riba yra 60 % vidutinių nacionalinių disponuojamųjų pajamų (po socialinių išmokų)). Šaltinis. Europos Komisija.

¹³ Dėl išteklių stokos ypač sunkiomis materialinėmis sąlygomis gyvenantys asmenys, t. y. kurie patiria bent 4 iš šių 9 rūšių nepriteklių: neišgali i) sumokėti nuomos ar komunalinių mokesčių, ii) palaikyti deramos šilumos namuose, iii) apmokėti nenumatytų išlaidų, iv) valgyti mėsos, žuvies ar baltymų požiūriu lygiaverčio maisto kas antrą dieną, v) savaitę išvykti iš namų atostogauti, vi) įsigyti automobilio, vii) įsigyti skalbimo mašinos, viii) įsigyti spalvoto televizoriaus arba ix) įsigyti telefono. Šaltinis. Europos Komisija.

¹⁴ Asmenys, gyvenantys labai mažo užimtumo namų ūkyje, – tai 0–59 metų amžiaus asmenys, kurie nėra studentai ir gyvena namų ūkyje, kuriame per praėjusius metus suaugę asmenys dirbo mažiau nei 20 % viso darbo pajėgumo. Šaltinis. Europos Komisija.

Atsižvelgiant į sunkius krizės padarinius, strategijos „Europa 2020“ tikslas mažinti skurdą atrodo nepasiekiamas. Iki 2009 m. skurdą arba socialinę atskirtį patiriančių asmenų skaičius nuolat mažėjo. Mažiausias lygis buvo pasiektas 2009 m.: skurdas ir socialinė atskirtis grėsė maždaug 114 mln. asmenų¹⁵, palyginti su daugiau kaip 124 mln. 2005 m.¹⁶. Tačiau šiuos teigiamus pokyčius sustabdė krizė ir suvestiniai 28 ES valstybių narių rodikliai šoktelėjo: 2010 m. asmenų, kuriems grėsė skurdas arba socialinė atskirtis, skaičius padidėjo iki daugiau kaip 118 mln., 2011 m. – daugiau kaip 121 mln., o 2012 m. – daugiau kaip 124 mln. Didžiausias skaičius asmenų patiria piniginį skurdą, o ypač blogos materialinės sąlygos didėjo sparčiausiai ir nuo 2010 m. tokiomis sąlygomis gyvenančių asmenų padaugėjo 7,1 mln. Pagal pastarąsias tendencijas ir naujausias prognozes, iki 2020 m. pasiekti ES tikslą sumažinti asmenų, kuriems gresia skurdas arba socialinė atskirtis, skaičių iki 96,4 mln. greičiausiai nepavyks, o šis rodiklis gali siekti beveik 100 mln.

Asmenys, kuriems grėsė skurdas arba socialinė atskirtis, ir subrodikliai, 2005–2020* m.

Šaltinis. Europos Komisija

Paaiškinimas. 2012 m. ES buvo 124 mln. asmenų, kuriems grėsė skurdas arba socialinė atskirtis, t. y. šis skaičius 28 mln. viršijo strategijos „Europa 2020“ tikslą.

*2005–2009 m.: 27 ES valstybių narių duomenys, 2010–2012 m.: 28 ES valstybių narių duomenys. 96,4 mln., strategijos „Europa 2020“ tikslas, atitinka 2008 m. 27 ES valstybių narių skaičių (116,4 mln.), iš kurio atimta 20 mln. asmenų, kuriems išbristi iš skurdo ir išvengti socialinės atskirties siekia padėti ES. Apskaičiuojant tikslą HR neįtraukta.

¹⁵ 27 ES valstybių narių duomenys.

¹⁶ 27 ES valstybių narių duomenys.

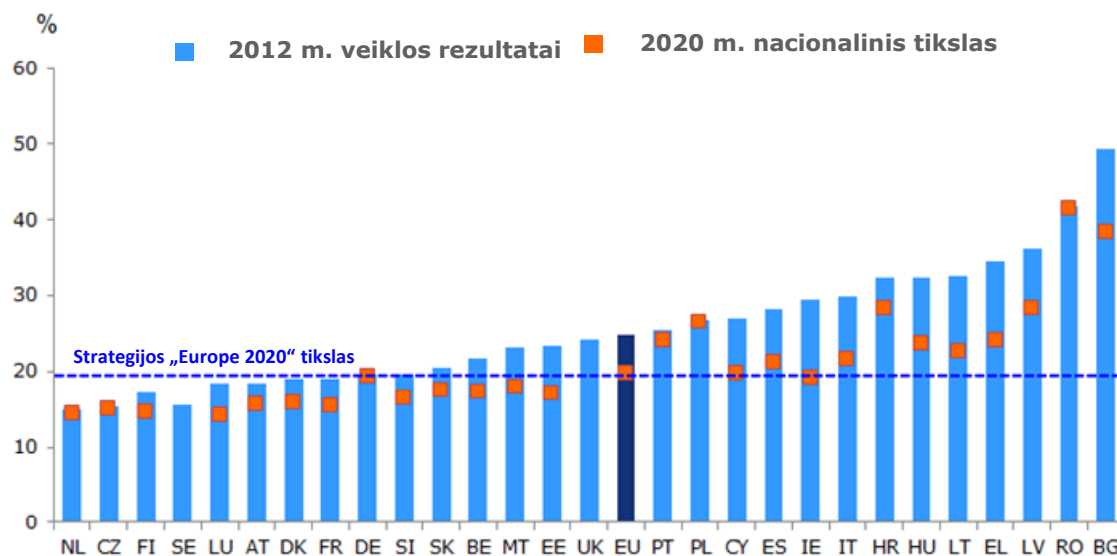
2. Dabartinė nacionalinio lygmens padėtis ir pažanga

Dėl krizės pažanga, padaryta skurdo ir socialinės atskirties mažinimo srityje, yra labai maža. Palyginti su strategijos „Europa 2020“ tikslu panaikinti 20 mln. asmenų skurdą ir socialinę atskirtį, suvestiniai nacionaliniai tikslai yra mažesnio užmojo ir atitinka asmenų, kuriems gresia skurdas ir socialinė atskirtis, skaičiaus sumažinimą maždaug 12 mln. Dėl krizės daugelyje valstybių narių padidėjo asmenų pažeidžiamumas, susijęs su skurdu ir socialine atskirtimi. Taigi 2012 m. tik dvi šalys – Vokietija ir Latvija – pasiekė savo tikslus¹⁷. Kad pasiektų savo tikslą, visai nedaug trūksta Lenkijai, taip pat teisinga kryptimi juda Bulgarija, Lietuva, Čekija ir Suomija. Toliausiai nuo savo atitinkamų tikslų yra nutolusios Italija, Vengrija, Graikija ir Ispanija.

Valstybių narių skirtumai didėja. Krizė valstybes nares paveikė nevienodu mastu ir ne tokiu pat intensyvumu, todėl padidino valstybių narių skirtumus. 2008 m. dviejų kraštutinių – Nyderlandų, kuriuose skurdas arba socialinė atskirtis grėsė 14,9 % gyventojų, ir Bulgarijos, kurioje skurdas arba socialinė atskirtis grėsė 44,8 % gyventojų – skirtumas siekė beveik 30 procentinių punktų. 2012 m. šis atotrūkis padidėjo iki 34,3 procentinio punkto: nuo 15 % Nyderlanduose iki 49,3 % Bulgarijoje.

Asmenys, kuriems grėsė skurdas arba socialinė atskirtis ES valstybėse narėse*

(% gyventojų)

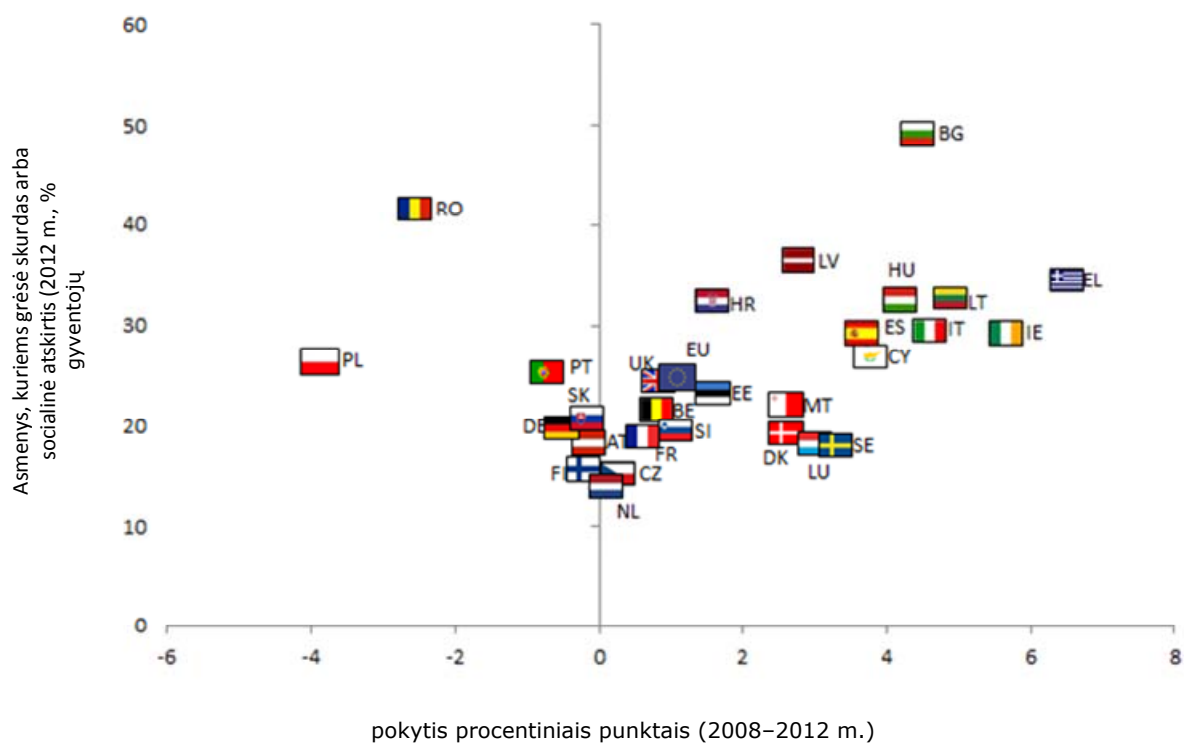
Šaltinis. Europos Komisija

Paaiškinimas. 2012 m. ES buvo 24,8 % asmenų, kuriems grėsė skurdas arba socialinė atskirtis, t. y. ši dalis maždaug 5 procentiniais punktais viršijo strategijos „Europa 2020“ tikslą.

*Strategijos „Europa 2020“ tikslas susijęs su skurdo arba socialinės atskirties grėsmės procentine dalimi, jeigu 2020 m. tikslas bus pasiektas: UK ir SE nėra įtrauktos dėl jų nacionalinių tikslų specifiškumo; IE 2011 m.

¹⁷ Šios šalys pasiekė savo nacionalinius tikslus, kurie nėra išreikšti asmenų, kuriems gresia skurdas arba socialinė atskirtis, skaičiumi.

Kiekvienos šalies 2012 m. padėtis ir nuo 2008 m. padaryta pažanga

Šaltinis. Europos Komisija

Paaiškinimas. 2008–2012 m. gyventojų, kuriems grėsė skurdas arba socialinė atskirtis, dalis padidėjo daugiau kaip 1 procentiniu punktu (horizontalioji ašis) ir 2012 m. pasiekė 24,8 % gyventojų (vertikalią ašį).

2008 m. 27 ES valstybių narių duomenys.

III priedas. Pavyzdinių iniciatyvų vykdymo padėtis

PAVYZDINĖ INICIATYVA „NAUJŲ ĮGŪDŽIŲ IR DARBO VIETŲ KŪRIMO DARBOTVARKĖ“

1. Pavyzdinės iniciatyvos tikslas

Iniciatyva „Naujų įgūdžių ir darbo vietų kūrimo darbotvarkė“ – visaapimanti užimtumo iniciatyva, į kurią įtraukti darbo rinkos lankstumo ir užimtumo garantijų pusiausvyros, įgūdžių, darbo sąlygų ir darbo vietų kūrimo klausimai. Ją vykdant siekiama padidinti užimtumo lygį ir sukurti daugiau ir geresnių darbo vietų, padėti žmonėms numatyti pokyčius ir juos valdyti, suteikiant jiems reikiamų įgūdžių ir gebėjimų, modernizuoti darbo rinkos ir aprūpinimo sistemas ir užtikrinti, kad ekonomikos augimo privalumais būtų galima naudotis visoje ES. Pavyzdinėje iniciatyvoje nustatyti keturi pagrindiniai prioritetai: i) pritaikant darbo rinkos lankstumo ir užimtumo garantijų pusiausvyros politiką prie po krizės susidariusių aplinkybių pagerinti Europos darbo rinkų veikimą; ii) suteikti žmonėms įgūdžių, pritaikytų prie darbo rinkos poreikių; iii) pagerinti darbo kokybę ir darbo sąlygas; iv) skatinti darbo vietų kūrimą ir darbo jėgos paklausą. Ši darbotvarkė sudaryta bendromis Komisijos ir Europos institucijų, valstybių narių, socialinių partnerių, taip pat švietimo ir mokymo institucijų pastangomis siekiant įvykdyti 13 pagrindinių veiksmų, kuriuos papildė kitos paramos priemonės.

2. 2014 m. padėtis

2.1 Rezultatai ir poveikis

Vykdant iniciatyvą padaryta nevienoda pažanga. Visi darbo rinkos lankstumo ir užimtumo garantijų pusiausvyros ir įgūdžių sričių veiksmai užbaigti ir prie naujų ekonominių aplinkybių prisitaikyta. Darbo kokybės ir darbo sąlygų srities rezultatai skiriasi labiau – maža pažanga padaryta darbo laiko ir sveikatos bei saugos srityse. Nepadaryta jokios su pasiūlymu dėl pagrindinių darbo vietų kūrimą skatinančių sąlygų sudarymo principų susijusios pažangos, nors šis pagrindinis veiksmas tam tikru mastu yra susijęs su Europos semestru.

2.2 Įgyta patirtis

Pavyzdinės iniciatyvos poveikis makroekonominiu lygmeniu buvo nedidelis. Vykdomos atskiros iniciatyvos per aptariamą laikotarpį padės pagerinti darbo rinkos veikimą ir šalinti pagrindines kliūtis, visų pirma įgūdžių ir mobilumo srityse. Vis dėlto krizės sąlygomis bendras pavyzdinės iniciatyvos makroekonominis poveikis yra nedidelis.

Informuotumas apie pavyzdinę iniciatyvą buvo trukdomas keletu aspektų. 2012 m. gilėjant krizei buvo būtina papildyti iniciatyvą išsamia darbotvarke dėl ekonomikos atgaivinimo kuriant darbo vietas. 2012 m. balandžio mėn. priėmus Užimtumo dokumentų rinkinį¹⁸, o 2012 m. gruodžio mėn. – Jaunimo užimtumo dokumentų rinkinį¹⁹, iš esmės politikos dėmesio centras ir informavimo pastangos nukrypo nuo pavyzdinės iniciatyvos. Vykdant pavyzdinę iniciatyvą nevisai pavyko sukurti nuoseklią užimtumo politikos sistemą ir išnaudoti skirtingų veiksmų sinergiją. Ryšys su Europos semestru nebuvo glaudus, visų pirma tarp ES lygmens iniciatyvų, priimtų pagal pavyzdinę iniciatyvą, konkrečios šalies analizės ir Europos semestro rekomendacijų.

¹⁸ COM(2012) 173.

¹⁹ COM(2012) 727.

PAVYZDINĖ INICIATYVA „JUDUS JAUNIMAS“

1. Pavyzdinės iniciatyvos tikslas

Iniciatyva „Judus jaunimas“ apima švietimą bei užimtumą ir yra skirta pagerinti švietimo rezultatus, spręsti jaunimo problemas darbo rinkoje ir palengvinti perėjimą iš mokyklos į darbo rinką. Iniciatyva „Judus jaunimas“ nustatytos keturios prioritetinės sritys, apimančios šią reikšmingą veiklą: i) paramą mokymosi (formalaus ir neformalaus) metu įgyti įgūdžių; ii) jaunimo skatinimą siekti aukštojo išsilavinimo; iii) judumo mokymosi ir darbo tikslais skatinimą; iv) jaunimo užimtumo rėmimą. Iniciatyvos tikslas – panaudoti ES lėšas, siekiant paskatinti gerinti išsilavinimo ir mokymo galimybes, įsidarbinimo galimybes ir jaunimo užimtumą.

2. 2014 m. padėtis

2.1 Rezultatai ir poveikis

Vykdamt iniciatyvą „Judus jaunimas“ pasirinktas išsamus integruotas metodas.

Vykdamt iniciatyvą „Judus jaunimas“ sujungti išsilavinimo ir užimtumo klausimai ir stengiamasi siekti, kad nuo vieno prie kito būtų sklandžiai pereinama; taigi ši iniciatyva pagrįsta visaapimančiu principu. Todėl buvo galima sujungti kelis ES su jaunimu susijusius veiksmus ir užtikrinti, kad Europos bei nacionalinėse darbotvarkėse pirmenybė būtų teikiama su jaunimu susijusiems klausimams.

Pasiekta, kad iniciatyva „Judus jaunimas“ būtų visapusiškai įgyvendinta.

Įgyvendinti visi tolesni pavyzdinės iniciatyvos veiksmai, išskyrus „Judaus jaunimo“ kortelę, kurią pakeitė kitos priemonės. Veiksmai buvo vykdomi kiekvienoje iš keturių iniciatyvos sričių: i) 2011 m. buvo parengta Tarybos rekomendacija²⁰ dėl mokyklos nebaigimo, kuri paskatino valstybes nars mažinti mokyklos nebaigusių asmenų skaičių, taip pat buvo sustiprintas Europos lygmens bendradarbiavimas profesinio rengimo ir mokymo srityje; ii) aukštojo mokslo modernizavimas buvo Komisijos komunikato pagrindas; iii) judumas buvo skatinimas įvairiomis priemonėmis – taikant naują integruotą programos „Erasmus+“ metodą, Europos įgūdžių pasą arba schemą „Tavo pirmasis EURES darbas“, skirtą suteikti 28 valstybių narių jaunimui galimybių įsidarbinti; iv) siekiant kovoti su jaunimo nedarbu ir neaktyvumu priimta Tarybos rekomendacija²¹, kuria nustatomos Jaunimo garantijos²², taip pat pradėtos vykdyti Jaunimo garantijų schemas; šios schemas gali būti remiamos Europos struktūrinių ir investicinių fondų lėšomis ir pagal Jaunimo užimtumo iniciatyvą tose valstybėse narėse, kurių regionuose jaunimo nedarbo lygis yra didesnis negu 25 %.

2.2 Įgyta patirtis

Įgyvendinant komunikatą „Judus jaunimas“ susidurta su tam tikromis kliūtimis.

Iniciatyvos pagrindų darbotvarkės pobūdis ir veiksmų ilgalaikiškumas neatitiko kai kurių suinteresuotųjų šalių lūkesčių dėl veiksmų išlaidų programos. Komunikatas dėl programų ir iniciatyvų, kurios buvo pradėtos vykdyti jaunimo išsilavinimo ir užimtumo srityje, buvo šiek tiek painiojamas su pačia pavyzdine iniciatyva.

²⁰ 2011/C191/01.

²¹ 2013/C120/01.

²² Jaunimo garantijų rekomendacijoje užtikrinama, kad visi jaunesni kaip 25 metų jaunuoliai per keturių mėnesių laikotarpį nuo darbo netekimo arba formaliojo mokymosi užbaigimo turėtų gauti gerą pasiūlymą dirbti, toliau mokytis, atlikti gamybinę praktiką arba stažuotę.

PAVYZDINĖ INICIATYVA „INOVACIJŲ SĄJUNGA“

1. Pavyzdinės iniciatyvos tikslas

Iniciatyva „Inovacijų sąjunga“ – išsamus veiksmų rinkinys, skirtas inovacijoms palankiai aplinkai ES sukurti. Iniciatyva „Inovacijų sąjunga“ siekiama skatinti mokslinius tyrimus ir inovacijas ES taikant įvairias priemones, naudingas valdžios institucijoms, verslininkams, mokslininkams, inžinieriams ir piliečiams. Pirmenybė teikiama bendros svarbos problemoms, siekiant pagerinti mokslinių tyrimų ir inovacijų veiklos pagrindines sąlygas ir galimybes gauti finansavimą, taip sudarant sąlygas bendrajai inovacijų rinkai. Kad būtų pasiektas šis tikslas, iniciatyva „Inovacijų sąjunga“, be kitų priemonių, grindžiama 34 įpareigojimais ir finansavimu pagal programą „Horizontas 2020“.

2. 2014 m. padėtis

2.1 Rezultatai ir poveikis

Iniciatyva sėkmingai vykdoma. Vykdoma 100 % skirtingo įgyvendinimo lygio veiksmų, nustatytų pagal iniciatyvą „Inovacijų sąjunga“. Visų pirma, nustatytos penkios Europos inovacijų partnerystės, susijusios su i) vyresnių asmenų aktyvumu ir sveikata; ii) žemės ūkio tvarumu ir našumu; iii) pažangiaisiais miestais ir gyvenvietėmis; iv) vandeniu; v) žaliavomis, kad būtų skatinamas ES, nacionalinio ir regioninio arba vietinio lygmens suinteresuotųjų šalių bendradarbiavimas. Tokios priemonės, kaip dažnesnis viešųjų pirkimų inovacijų srityje organizavimas, tarpvalstybinio rizikos kapitalo investicijų paso įvedimas arba bendros patentinės apsaugos sukūrimas, gerina inovacijoms palankią verslo aplinką. Taip pat imtasi veiksmų Europos mokslinių tyrimų erdvei sukurti 2014 m.; šios erdvės tikslas – didinti viešųjų mokslinių tyrimų sistemų efektyvumą ir veiksmingumą, kad ES didėtų našumas, konkurencingumas ir augtų ekonomika.

Taikomos stebėsenos priemonės. Pagal išsamią Inovacijų veiklos rezultatų suvestinę galima vertinti ES valstybių narių inovacijų veiklos rezultatus ir atitinkamus mokslinių tyrimų ir inovacijų sistemos privalumus ir trūkumus. Be to, sukurtas naujas inovacijų rezultatų rodiklis (darbas kol kas tebevyksta, kad būtų pašalinti kai kurie trūkumai) siekiant stebėti Europos Sąjungos ir valstybių narių inovacijų rezultatus ir juos lyginti su pagrindinių prekybos partnerių rezultatais. Šis rodiklis grindžiamas keturiais pagrindiniais aspektais, tai yra, technologinėmis inovacijomis, užimtumu žinioms imlios veiklos srityse, žinioms imlių prekių ir paslaugų konkurencingumu ir užimtumu greitai besivystančiose inovacijų sektorių įmonėse.

2.2 Įgyta patirtis

Labai svarbu, kad priemonės būtų visapusiškai įgyvendintos. Pagal iniciatyvą „Inovacijų sąjunga“ nustatytos priemonės sėkmingai vykdomos, tačiau siekiant, kad jų nauda taptų reali, ypač svarbu tas priemones teisingai įgyvendinti.

Vykdamas iniciatyvą „Inovacijų sąjunga“ nebuvo užkirstas kelias vis didėjančiai inovacijų atotrūkio ES šalyse rizikai. Nuo 2008 m. ES pavyko beveik per pusę sumažinti inovacijų rezultatų atotrūkį nuo Jungtinių Valstijų ir Japonijos. Tačiau ES viduje valstybių narių inovacijų rezultatų konvergencijos dinamika yra sustojusi ir valstybių narių skirtumai didėja.

PAVYZDINĖ INICIATYVA „EUROPOS SKAITMENINĖ DARBOTVARKĖ“

1. Pavyzdinės iniciatyvos tikslas

Iniciatyva „Europos skaitmeninė darbotvarkė“ buvo parengta siekiant padėti ES ir valstybėms narėms pasinaudoti konkurencingos bendrosios skaitmeninės rinkos privalumais. Kadangi Europos rinkos yra susiskaidžiusios ir ES negali pasinaudoti skaitmeninės ekonomikos privalumais, kad padidintų našumą, užimtumą ir ekonomikos augimą, iniciatyva „Europos skaitmeninė darbotvarkė“ skirta skaitmeninėms galimybėms išnaudoti ir skaitmeninei kultūrai skleisti visoje ES. Kad būtų pasiektas šis tikslas, iš pradžių buvo nustatytos septynios sritys, apimančios 101 veiksmą. Po 2012 m. gruodžio mėn. atliktos iniciatyvos peržiūros buvo išskirti septyni nauji pagrindiniai veiksmai. Šiais veiksmais pabrėžiama, kaip svarbu skatinti skaitmeninės infrastruktūros kūrimą, gerinti reglamentavimo aplinką, skatinti skaitmeninius įgūdžius ir darbo vietų kūrimą ir įgyvendinti tikslines kibernetinio saugumo, debesijos kompiuterijos ir mikroelektronikos sričių strategijas.

2. 2014 m. padėtis

2.1 Rezultatai ir poveikis

Vykdamt šią pavyzdinę iniciatyvą pavyko pritraukti reikiama politikų dėmesį skaitmeninei ekonomikai. Pagrindiniai jos privalumai susiję su nuoseklios ir perspektyvios veiksmų sistemos sukūrimu. Kasmetinės Skaitmeninės darbotvarkės rezultatų suvestinės skelbimas ir kasmetinis Skaitmeninės asamblėjos, kurioje dalyvauja suinteresuotosios šalys, susitikimas padėjo pritraukti politikų ir žiniasklaidos dėmesį. Iniciatyva „Europos skaitmeninė darbotvarkė“ taip pat paskatino vykdyti panašius nacionalinio lygmens veiksmus 20 valstybių narių ir keliuose regionuose, kurie nustatė savo skaitmenines darbotvarkes.

Vykdamt planuojamus veiksmus padaryta pažanga. 2014 m. sausio mėn. daugiau negu 90 % numatytų pavyzdinės iniciatyvos veiksmų buvo vykdomi arba užbaigti. Šiuo metu internetas naudojamas jau visoje ES, plečiasi elektroninė prekyba (nors jos tarpvalstybinis paplitimas kol kas yra ribotas), išplėtotos elektroninės valdžios paslaugos ir visoje ES baigtas diegti pagrindinis plačiajuostis ryšys.

2.2 Įgyta patirtis

Bendroji skaitmeninė rinka dar nėra realybė, taip pat reikia daugiau investuoti į sparčiojo ryšio infrastruktūrą. Nuolatinės kliūtys, tokios kaip Europos rinkų susiskaidymas, infrastruktūrų spragos ir vartotojų pasitikėjimo trūkumas, vis dar trukdo užbaigti bendrosios skaitmeninės rinkos kūrimą. Sparčiojo plačiajuosčio ryšio infrastruktūros stoka kelia rimtą susirūpinimą, nes dėl jos kai kuriose, visų pirma kaimo, vietovėse gali atsirasti nauja skaitmeninė, taigi ir socialinė, atskirtis.

Iniciatyvos „Europos skaitmeninė darbotvarkė“ efektyvumui poveikį darė keli trūkumai. Informavimas apie pavyzdinę iniciatyvą nebuvo geras, nes trūko dėmesio sutelkimo dėl didelio specifinių priemonių skaičiaus. Taigi vykdamt pavyzdinę iniciatyvą informacinių ir ryšių technologijų klausimai nepateko į pagrindines struktūrinių reformų darbotvarkes.

PAVYZDINĖ INICIATYVA „GLOBALIZACIJOS ERAI PRITAIKYTA PRAMONĖS POLITIKA“

1. Pavyzdinės iniciatyvos tikslas

Vykdamt iniciatyvą „Globalizacijos erai pritaikyta pramonės politika“ siekiama pagerinti Europos pramonės konkurencingumą taikant koordinuotą metodą. Šioje iniciatyvoje akcentuojamas poreikis derinti inovacijas, įvairinimą ir tvarumą ir skatinti MVĮ kūrimą bei jų veiklos plėtojimą. Iniciatyva pagrįsta 70 veiksmų, skirtų Europos pramonės konkurencingumui didinti, ji skirta sukurti verslui palankesnę aplinką ir padėti pramonei bei ją paremti, kad ji galėtų spręsti naujas globalias problemas.

2. 2014 m. padėtis

2.1 Rezultatai ir poveikis

Įgyvendinant iniciatyvą padaryta reikšminga pažanga. 90 % iš 70 pagrindinių iš pradžių nustatytų iniciatyvos veiksmų yra įgyvendinami arba užbaigti. 2010 m., 2012 m. ir 2014 m. paskelbtuose pramonės politikos komunikatuose palaikoma mintis įgyvendinti pavyzdinės iniciatyvos tikslus praktiškai. Daugelis iniciatyvos veiksmų yra orientuoti į paramą MVĮ: buvo peržiūrėtas Europos smulkiojo verslo aktas, 2011 m. buvo priimtas veiksmų planas skatinti MVĮ galimybes gauti finansavimą ir strategija skatinti MVĮ internacionalizavimą; 2012 m. buvo pristatytas standartizavimo dokumentų rinkinys, kuriuo siekiama, kad standartų nustatymas būtų veiksmingesnis; 2013 m. buvo priimta Įmonių konkurencingumo ir MVĮ programa (COSME) konkurencingumui paremti; vykdant „Copernicus“ ir „Galileo“ programas kosmoso politikos iniciatyvomis buvo suteikta naujų aspektų paslaugų pramonės šakoms. 2012 m. buvo pristatytas komunikatas, kuriame skatinamas verslumas. Kiti veiksmai skirti verslo reglamentavimo aplinkai gerinti (visų pirma atliekant reguliarias teisės aktų kokybės patikras ir taip juos racionalizuojant, taip pat mažinant laiką ir sąnaudas, reikalingas verslui kurti), bendrajai rinkai stiprinti (2011 m. ir 2012 m. priėmus I ir II bendrosios rinkos aktus), inovacijoms skatinti ir pramonei modernizuoti. Taip pat buvo vykdomos kelios atskiriems sektoriams skirtos iniciatyvos.

2.2 Įgyta patirtis

Vykdamt iniciatyvą „Globalizacijos erai pritaikyta pramonės politika“ pritaikytas vidutinio laikotarpio ir ilgalaikiškumo metodas, todėl tam tikrose srityse rezultatai bus pasiekti neiškart. Sumažėjo investicijų iš nacionalinių biudžetų į būtinas tinklo infrastruktūras, vidaus rinka dar neužbaigta, dėl krizės pablogėjo MVĮ galimybės gauti finansavimą, o pažanga užtikrinant, kad pramonės sektoriaus darbo vietos būtų užpildytos atitinkamus įgūdžius turinčiais darbuotojais, yra lėta. Daugelio pavyzdinės iniciatyvos veiksmų perspektyva – 3–10 metų. Tik nedaugelis šių veiksmų yra orientuoti į netolimos ateities veiklą. Šiomis ekonominės krizės, darančios didelį neigiamą poveikį keliems ES pramonės sektoriams, sąlygomis pavyzdinės iniciatyvos veiksmus reikėjo papildyti svarbiausių prioritetinių sričių veiksmais, kurie galėtų daryti poveikį trumpuoju arba vidutiniu laikotarpiu.

PAVYZDINĖ INICIATYVA „TAUSIAI IŠTEKLIUS NAUDOJANTI EUROPA“

1. Pavyzdinės iniciatyvos tikslas

Pavyzdine iniciatyva „Tausiai išteklius naudojanti Europa“ remiamas perėjimas prie tausaus išteklių naudojimo ir mažo anglies dioksido kiekio technologijų ekonomikos. Vykdamas iniciatyvą „Tausiai išteklius naudojanti Europa“ siekiama atsieti ekonomikos augimą ir išteklių naudojimą ir nustatoma ilgalaikė sistema, pagal kurią efektyvus išteklių naudojimas bus įtvirtintas kaip pagrindinis politikos kryptis (visų pirma, klimato kaitos, energetikos, transporto, pramonės, atliekų ir žaliavų, žemės ūkio, žuvininkystės, biologinės įvairovės ir regioninės plėtros) rengimo principas. Atsižvelgiant į mažėjančius gamtos išteklius ir šios problemos tarptautinį mastą, vykdamas iniciatyvą „Tausiai išteklius naudojanti Europa“ siekiama skatinti protingiau naudoti išteklius iki 2020 m. ir įtvirtinti šį principą, kad būtų galima siekti tolesnių rezultatų iki 2050 m. Kad būtų pasiektas šis tikslas, į šią iniciatyvą įtraukiamos kelios nuo 2011 m. pradėtos vykdyti iniciatyvos.

2. 2014 m. padėtis

2.1 Rezultatai ir poveikis

Nemažai iniciatyvos „Tausiai išteklius naudojanti Europa“ veiksmų jau buvo inicijuoti ES lygmeniu. Kalbant apie pagrindines iniciatyvos priemones, visas jas Komisija jau pateikė svarstyti. Visų pirma, 2011 m. buvo pateikta ilgalaikė politikos sistema, kuri bus taikoma iki 2050 m. Ją sudaro penki veiksmų planai: „Konkurencingos mažo anglies dioksido kiekio technologijų ekonomikos sukūrimo iki 2050 m. planas“²³, baltoji knyga „Bendros Europos transporto erdvės kūrimo planas. Konkurencingos efektyviu išteklių naudojimu grindžiamos transporto sistemos kūrimas“²⁴, „Energetikos veiksmų planas iki 2050 m.“²⁵ ir „Efektyvaus išteklių naudojimo Europos planas“²⁶. Ši strateginė sistema buvo papildyta keliomis vidutinio laikotarpio iniciatyvomis, įskaitant naują biologinės įvairovės strategiją „Mūsų gyvybės draudimas ir gamtinis turtas. ES biologinės įvairovės strategija iki 2020 m.“²⁷, komunikatą „Europos vandens išteklių išsaugojimo metmenys“²⁸ ir naująjį komunikatą „Europos švaraus oro programa“²⁹. Su šia iniciatyva taip pat susijusi bendros žemės ūkio politikos, įskaitant žalinimo aspekto įtraukimą, ir bendros žuvininkystės politikos reforma. Komisija ir toliau vykdys tolesnius veiksmus, nurodytus planuose, parengtuose pagal šią pavyzdinę iniciatyvą. Be to, Komisija pateikė išsamesnius 2050 m. klimato ir energetikos veiksmų planus komunikate „2020–2030 m. klimato ir energetikos politikos strategija“, kuris buvo pristatytas 2014 m. sausio 22 d.³⁰

2.2 Įgyta patirtis

Siekiant tiksliau įvertinti, ar ištekliai naudojami efektyviai, reikia išsamesnio metodo. Efektyvus išteklių naudojimas apima daug įvairių politikos kryptis ir susijusių išteklių. Būtų naudinga parengti vieną arba tik kelis rinkinius rodiklių, kurie būtų taikomi teigiamiems tokių išteklių, kaip energija, žemė ir vanduo, naudojimo pokyčiams operatyviai stebėti ir pritaikyti formuojant politiką. Tačiau paprastai išanalizuoti išteklių panaudojimo pokyčius ir parengti pakankamai tikslų (-ius) rodiklį (-ius) yra sunku. Taigi darbą reikia tęsti. Svarbus žingsnis šia kryptimi – Eurostato paskelbta Efektyvaus išteklių naudojimo rezultatų suvestinė, į kurią kaip pagrindinis rodiklis įtrauktas išteklių naudojimo našumas. Reikia sistemingai ir taikant pagrindinius rodiklius vykdyti stebėseną, kad būtų vertinama pažanga siekiant konkurencingo, saugaus ir tvaraus energijos naudojimo, kaip pabrėžta 2030 m. klimato ir energetikos politikos sistemos dokumentų rinkinyje.

²³ COM(2011) 112.

²⁴ COM(2011) 144.

²⁵ COM(2011) 885.

²⁶ COM(2011) 571.

²⁷ COM(2011) 244.

²⁸ COM(2012) 673.

²⁹ COM(2013) 918.

³⁰ COM(2014) 15.

PAVYZDINĖ INICIATYVA „EUROPOS KOVOS SU SKURDU IR SOCIALINE ATSKIRTIMI PLANAS“

1. Pavyzdinės iniciatyvos tikslas

Iniciatyva „Europos kovos su skurdu ir socialine atskirtimi planas“ siekiama užtikrinti ekonominę, socialinę ir teritorinę sanglaudą. Šia iniciatyva, pradėta taikyti 2010-aisiais, Europos kovos su skurdu ir socialine atskirtimi metais, siekiama didinti asmenų, patiriančių skurdą ir socialinę atskirtį, informuotumą apie pagrindines teises, taip pat pripažinti šias teises, kad jie galėtų oriai gyventi ir aktyviai dalyvauti visuomeniniame gyvenime. Pavyzdinės iniciatyvos tikslas – sukurti integruotą kovos su skurdu metodą sujungiant įvairias ekonominės, fiskalinės, socialinės arba bendrosios rinkos sričių politikos kryptis. Ji taip pat grindžiama pilietinės visuomenės, socialinių partnerių ir valstybių narių partnerystės metodu. Inicatyvoje nustatyti Komisijos įsipareigojimai 5 srityse: i) vykdyti veiksmus visose politikos srityse; ii) užtikrinti, kad būtų panaudojama daugiau ES lėšų, skirtų socialinei įtraukčiai remti, ir šios lėšos būtų naudojamos efektyviau; iii) skatinti įrodymais pagrįstas socialines inovacijas; iv) dirbti su partneriais ir išnaudoti socialinės ekonomikos potencialą; v) skatinti valstybes nars labiau koordinuoti politiką. Visų pirma, iniciatyvoje „Europos kovos su skurdu ir socialine atskirtimi planas“ nustatyti 64 veiksmai, kuriuos turi įvykdyti Komisija.

2. 2014 m. padėtis

2.1 Rezultatai ir poveikis

Iniciatyva vykdoma sparčiai. Komisija įvykdė maždaug du trečdalius iš 64 veiksmų. Kad padėtų valstybėms narėms spręsti šias problemas vykdant struktūrines reformas užsitęsiosios krizės sąlygomis, Komisija Socialinių investicijų dokumentų rinkinio³¹ forma parengė politikos gaires, rekomendaciją „Investicijos į vaikus. Padėkime išsivaduoti iš nepalankios socialinės padėties“³², komunikatą „ES romų integracijos nacionalinių strategijų planas iki 2020 m.“³³ ir baltąją knygą „Adekvачių, saugių ir tvarių pensijų darbotvarkė“³⁴. Komisija pateikė Mokėjimo sąskaitų direktyvos pasiūlymą. Siekdama paremti socialinę ekonomiką ir socialines įmones, Komisija paskelbė Socialinio verslo iniciatyvą ir įsteigė ES socialinio verslumo fondą. Komisija taip pat paskelbė pagrindinius vyresnių asmenų aktyvumo ir kartų solidarumo principus ir parengė Vyresnių asmenų aktyvumo indeksą. Kita išskirtinė iniciatyva, vykdoma pagal iniciatyvą „Europos kovos su skurdu ir socialine atskirtimi planas“, yra Metinis kovos su skurdu suvažiavimas.

2.2 Įgyta patirtis

Veiksmingai vykdyti šią pavyzdinę iniciatyvą sutrukdė keletas kliūčių. Socialinių investicijų dokumentų rinkinio priėmimas iš esmės atitraukė politikų dėmesį ir informavimo pastangas nuo pavyzdinės iniciatyvos. Vykdamas pavyzdinę iniciatyvą taip pat nevisai pavyko sukurti nuoseklią ir integruotą socialinės politikos sistemą ir išnaudoti skirtingų veiksmų sinergiją. Pavyzdinė iniciatyva yra veikiau atskirų iniciatyvų rinkinys, kurio papildoma nauda nėra akivaizdi.

³¹ COM(2013) 83.

³² 2013/112/ES.

³³ COM(2011) 173.

³⁴ COM(2012) 55.